

ERIPEDAGOOGIKA

Nr 35, oktoober 2010

ÕPPENÕUSTAMINE

SISUKORD

Eessõna	3
Kaasav haridus ja nõustamiskeskuste roll hariduslike erivajadustega õpilaste toetamisel	4
Õppenõustamisest ESF programmi toel perioodil 2008–2010	6
Harjumaa Õppenõustamiskeskus	11
HUPS – Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus	14
Ida-Virumaa Õppenõustamiskeskus	17
Jõgevamaa Nõustamiskeskuse tegemistest	20
Järvamaa õppenõustamine SA Kesk-Eesti Noorsootöö Keskuses	23
Läänemaa Õppenõustamiskeskus	25
Lääne-Virumaa Õppenõustamiskeskus	28
Põlvamaa Õppenõustamiskeskus	30
Pärnu Õppenõustamiskeskus	33
Õppenõustamisest Raplamaal	37
Saaremaa Õppenõustamiskeskus	39
Tallinna õppenõustamiskeskuse tööst	43
Hariduse Tugiteenuste Keskus = Tartumaa õppenõustamiskeskus	48

© Eesti
Eripedagoogide Liit
2010

saliste@kose.ee

Trükk: OÜ Tarmest

Valgamaa Õppenõustamiskeskuse ajalugu ja kogemused	52
Viljandimaa õppenõustamiskeskus	55
Võrumaa Õppenõustamiskeskus (VÕNK)	58
Tartu Hiie Kool kui kuulmis- ja kõneerivajadustega laste ainukool programmis	60
Tartu Emajõe Kooli õppenõustamiskeskus – nägemispuude alane nõustamine	63
Nõustamised keskustes perioodil 1.01.09-30.06.10	66

Eessõna

2008. aastal käivitus Euroopa Sotsiaalfondi ja Eesti riigi toel programm „Õppenõustamissüsteemi arendamine“, mille eesmärk on piirkondlike õppenõustamiskeskuste loomise ja nõustamiskvaliteedi arendamise kaudu parandada nõustamisteenuse kättesaadavust õpilaste koolist väljalangevuse ennetamiseks ning noorte edasise toimetuleku ning konkurentsivõime suurendamiseks igapäevaelus ja tööturul.

Programmi elluviija on Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, programmi partnerid on valitud ja nimetatud koostöös kohaliku omavalitsuse üksuste maakondlike liitude ja maavalitsuste haridusosakondadega.

2010. aastal tegutsevad igas maakonnas ja Tallinnas piirkondlikud koordinaatorid, loodud on õppenõustamiskeskused, kus pakutakse vajadusel integreeritud psühholoogilist, sotsiaalpedagoogilist, logopeedilist ja eripedagoogilist teenust. Samuti on programmi kaasatud kaks ainukooli, mis pakuvad õppenõustamisteenust kuulmis- ja kõnepuude ning nägemispuude juhtudel üle Eesti.

Iga piirkonna õppenõustamiskeskus on omanäoline ja töö kohandatakse olemasolevaid maakondlikke vajadusi silmas pidades. ESFi programmist ei määrata jäika struktuuri, küll aga lepitakse kokku üldised tööpõhimõtted.

Käesolevas kogumikus saavad sõna kõik õppenõustamiskeskused, et tutvustada oma senist tegevust ning heita pilk tulevikku, samuti antakse ülevaade õppenõustamise programmist ning tendentsidest meil ja mujal. Vajalikku teavet leiavad siit kõik – lapsevanemad, haridustöötajad, kohalike omavalitsuste töötajad jm.

Euroopa Liidust on õppenõustamissüsteemi arendamisel saadud stardiabi, programmi lõppedes aastal 2011 tuleb meil tegutseda iseseisvalt ja oma ressursidega toime tulla. Seda väärtuslikum vahepealne ülevaade – veel on aega mõelda ja olukorda hinnata, vajadusel midagi muuta.

Eksamikeskus tänab kõiki, kes Eripedagoogika õppenõustamisalase erinumbri valmimisele kaasa aitasid.

*Robert Lippin,
Eksamikeskuse direktor*

Kaasav haridus ja nõustamiskeskuste roll hariduslike erivajadustega õpilaste toetamisel

*Tiina Kivirand, Haridus- ja Teadusministeeriumi
arendustalituse juhataja*

Euroopas ja kogu maailmas pööratakse viimastel aastatel üha enam tähelepanu kaasava hariduspoliitika rakendamisele ja sotsiaalse kaasatuse tagamisele, mis tähendab, et igale lapsele on tagatud võrdsed võimalused juurdepääsuks võimete kohasele ja kvaliteetsele haridusele ning on rakendatud vajalikud meetmed hariduslike erivajadustega laste kaasamiseks ühiskonda.

Miks kaasav haridus? Sellepärast, et maailm muutub ning sellepärast, et moraalseid väärtusi on hakatud ümber hindama ja stereotüüpset mõtlemist eksponeeritakse üha vähem. Kaasamist toetatakse nii rahvusvahelisel kui rahvuslikul tasandil, sest mitte ükski alternatiiv ei ole aktsepteeritav, rikkumata moraalseid tõekspidamisi. Kaasava hariduse on juhtmõtteks olnud Salamanca deklaratsioonis (UNESCO, 1994) sõnastatu: “Kaasava orientatsiooniga tavakoolid on kõige tõhusam vahend, et võidelda diskrimineerivate hoiakutega, luua avatud kogukondi, rajada kaasav ühiskond ning jõuda kõigile kättesaadava hariduseni; lisaks on enamikul lastest võimalik saada tavakoolides tõhusalt haridust ning nii paraneb kogu haridussüsteemi tõhusus ning lõpptulemusena ka kulutasuvus.”

Paljude riikide kogemused osutavad, et hariduslike erivajadustega laste ja noorte kaasamine õnnestub kõige paremini kaasavates koolides, kus saavad õppida (peaaegu) kõik kogukonna lapsed. Sellises koolikeskkonnas on õpilaste edasijõudmine ja sotsiaalne kaasatus kõige suurem.

Hariduspoliitiliselt on ka Eesti kaasava hariduse põhimõtted omaks võtnud. Mõisteid hariduslikud erivajadused, kaasav haridus või kaasav kool tõlgendatakse eri Euroopa riikides väga erinevalt. Eestis on kokku lepitud, et hariduslike erivajadustega õpilasi käsitletakse suhteliselt laias diapasoonis.

Nii on uues põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses õpilaste hariduslikud erivajadused defineeritud järgmiselt: Haridusliku erivajadusega on õpilane, kelle andekus, pikemaajaline õppest eemalviibimine, kooli õppekeele ebapiisav valdamine õpiraskused, tervise seisund, puue või käitumis- ja tundeeluhäired, toovad kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis või õpikeskkonnas (õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed kommunikatsioonid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega

pedagoogid, ja muu selline), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökas.

Samuti sätestab uus PGS, et haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest, mille kohaselt üldjuhul õpib haridusliku erivajadusega õpilane elukohajärgses koolis tavaklassis ning neile rakendatakse võimetekohast õpet.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses sätestatud hariduslike erivajaduste definitsioon, kaasava hariduse põhimõte ja HEV õpilaste õppekorralduslikud meetmed kätkevad endas mistahes põhjustel tekkinud täiendavaid vajadusi haridussüsteemi eesmärkide täitmisel.

Üheks oluliseks täiendavaks vajaduseks on tugispetsialistide (eripedagoogid, psühholoogid, sotsiaalpedagoogid, logopeedid) teenuse kättesaadavus. Kriitilise tähtsusega on asjaolu, et hariduslike erivajaduse ilmnemisel oleks koheselt võimalik rakendada nii meditsiinilistest kui pedagoogilistest diagnoosidest tulenevaid tugi- ja kompensatsioonimehhanisme. Esmaseks õpilase hariduslike erivajaduste märkajaks ning vajalike õppekorralduslike meetmete rakendajaks on koolis loomulikult õpetaja, kuid sageli sellest ei piisa ning tekib vajadus täiendavateks uuringuteks ning pedagoogiliseks nõustamiseks. Arvestades Eesti riigi suurust, majanduslikku olukorda ning piirkondlikku erinevust, ei ole mõeldav, et eelpool nimetatud tugispetsialistid oleksid kõikides koolides olemas. Küll aga peavad tugiteenused olema vajadusel kättesaadavad. Üheks võimalikuks lahenduseks ning ka teistes maades levinud heaks praktikaks on siin riikliku nõustamiskeskuste võrgu olemasolu, kus töötavad parimad kvalifitseeritud spetsialistid.

Nõustamiskeskuste roll hariduslike erivajadustega õppurite toetamisel ning kaasava hariduspoliitika elluviimisel on olulise tähtsusega. Hariduslike erivajadustega õpilaste igakülgne toetamine ning õpetamine elukohajärgses koolis eeldab eelkõige uutmoodi mõtteviisi ja suhtumiste kujundamist nii spetsialistide, koolijuhtide kui ka õpetajate seas. Hariduslike erivajadustega õppurite õpetamisvaldkonda ei saa kaasaegses koolis käsitleda kellegi teise vastutusena, kellele probleem lihtsalt üle anda. Kindlasti aga vajavad koolijuhid ja õpetajad kõrgetasemelist kompetentset abi, kuidas spetsialistide soovitatut igapäevatoos rakendada. Enne, kui hariduslike erivajadustega õpilastele mõeldud õppekorralduslikke meetmeid rakendada hakata, peavad kooli õpikeskkonnas olema loodud vajalikud tingimused. See omakorda eeldab aga riigipoolset kompleksset lähenemist nii koolikorralduslike muudatuste, õpetajate põhi- ja täienduskoolituse kaasajastamise, HEV õppevara olemasolu väljatöötamise kui ka finantseerimissüsteemi täiustamise osas.

Eesti on riikliku programmi raames ESF toel asunud ellu viima sellist strateegilist lähenemist, kus kohalikud omavalitsused suudaksid tagada koolipõhist

hariduslikku ja psühholoogilist nõustamisteenust piirkondlike nõustamiskeskuste kaudu. Kolmeaastase programmi lõppedes peaksid välja joonistuma piirkondlikud vajadused ja võimalused ning kujunema arusaam, millist nõustamiskeskuste mudelit Eesti vajab. Kindlasti peaks säilima optimaalne piirkondlike nõustamiskeskuste võrk, aga kogu hariduslike erivajadustega õppekorraldusse puutuv vajab riiklikult koordineeritud arendustegevust. Hariduslike erivajaduste ning õpiraskuste sisu on aja jooksul muutunud ja kujunemas üha komplekssemaks valdkonnaks, mis omakorda tingib suureneva vajaduse teha muudatusi nii õpetamis- ja kui õppimismeetodites.

Riiklikul tasandil kõrgema kvalifikatsiooniga spetsialistidest koosneva kompetentsikeskuse olemasolu võiks olla kogu hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse ning vastava nõustamisteenuse arendustegevust ja selle kvaliteeti koordineeriv üksus. Oluline on tihe koostöö ülikoolidega, sest kooli- ja õppekorralduslikud uuendusmuudatused, vastavasisuline koolitus ning õppevara väljatöötamise arendus peab kindlasti tuginema teaduslikele uurimustele ning praktikale.

Õppenõustamisest ESF programmi toel perioodil 2008–2010

Ada Lumiste

Programmi koordinaator Riiklikus Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuses

Õppenõustamisprogrammi vajadus

2008. a sügiseni oli pedagoogilis-psühholoogiline nõustamine Eestis killustatud, piirkonniti ebahõltselt kättesaadav, teenuste erisus oli suur ning ei pakkunud küllaldaselt vajalikku ja kvaliteetset tuge hariduslike erivajadustega (HEV) lastele vanematele ja õpetajatele. Nõustamiskeskused, kus rakendati nii eripedagoogilist, logopeedilist, psühholoogilist kui sotsiaalpedagoogilist nõustamist ja õpituge, olid olemas vaid kahes linnas (Tartus ja Pärnus).

2008. aastal käivitus ESFi programm „Õppenõustamissüsteemi arendamine“. Programmi eesmärk on ennetada koolist väljalangevust, tõsta noorte edasist toimetulekut ja konkurentsivõimet ning korrastada nõustamissüsteemi. Programmi elluvijaj on Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, kaasatud partnerid on valitud koostöös kohalike omavalitsuste üksuste maakondlike liitude ja maavalitsuste haridusosakondadega. Partnerite ülesanne on nõustamisteenuse osutamine, piirkonna õppenõustamiskeskuse administreerimine ja nõustamisteenuse koordineerimine ning võrgustiku loomine.

Nõustamissüsteemi tasandid

Eestis on loomisel kolmetasandiline süsteem:

- I tasand – konkreetne töö lapsega koolis või koolieelses lasteasutuses;
- II tasand – töö maakondlikus õppenõustamiskeskuses, sh haridustöötajate ja lapsevanemate nõustamine (nt individuaalse õppekava koostamine, konkreetsed nõuanded, kuidas last aidata, milliseid meetodeid valida jm), lapse uuringud, lapse suunamine spetsialisti juurde jmt;
- III tasand – töö riiklikus metoodikakeskuses, kust saavad abi ning tuge õppenõustamiskeskuse töötajad ning kuhu koondatakse head praktikad, metoodikad jm.

Praegu tegutseb 18 õppenõustamiskeskust: 16 piirkondlikku õppenõustamiskeskust, lisaks nõustamisüksused Tartu Hiie Koolis ning Tartu Emajõe Koolis. Keskuse tööd piirkonnas juhivad piirkondlik koordinaator, kes on leidnud oma keskusse psühholoogilise, logopeedilise, eripedagoogilise ja sotsiaalpedagoogilise nõustamisteenuse osutajad ning teeb ka maakondlikku teavitus- ja keskuse arendustööd.

Spetsialistid koolides

Vastavalt Põhikooli- ja gümnaasiumiseadusele peab kooli pidaja looma õpilastele võimalused saada eripedagoogi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi abi. Nende spetsialistide palkamisel on tihti raskendavaks teguriks tugispetsialistide väike töökoormus, mis muudab keeruliseks vastava ettevalmistusega inimeste leidmise väiksematesse lasteaedadesse ja koolidesse. Samas ei pea koolides kõiki kolme spetsialisti palgal olema, kool võib need teenused ka õppenõustamiskeskustelt sisse osta. Teiseks probleemiks paljudes haridusasutustes on kvalifitseeritud tugispetsialistide (eripedagoogide, logopeedide, psühholoogide, kooli sotsiaaltöötajate) puudumine, ka siin saab appi tulla õppenõustamiskeskus.

Kuigi ülesanded ja eesmärgid on sarnased, on iga piirkonna õppenõustamiskeskus omanäoline ning kohandab oma tööd maakonna vajadusi arvestades.

Ettevalmistavad koolitused

Keskuse arendustöök said koordinaatorid inspiratsiooni ja tuge 2009. a kevadel toimunud õppereisist Leetu, kus külastati riiklikku metoodikakeskust ja piirkondlikke nõustamiskeskusi Utenas ja Kaunases. Peab tõdema, et Leedu on meist nõustamissüsteemi arendamisel ees, meil alles loomisel oleva õppenõustamissüsteemiga analoogilist süsteemi on neil riiklikult koordineeritud alates 2003. aastast. Leedus toimib esmatasandil töö koolides meilgi üha tuntust koguva õpilasabi ümarlaua süsteemiga sarnaselt, koolides on tööl logopeedid ja eripedagoogid. Teise tasandi nõustamisteenust pakutakse maakondlike keskuste

kaudu, kus ühtlasi täidetakse ka nõustamiskomisjoni rolli. Kolmandaks tasandiks on metoodikakeskus, mille eesmärk on arendada eripedagoogilist-psühholoogilist nõustamissüsteemi, koordineerida esimese ja teise tasandi nõustamist, koostada õppevara ning korraldada koolitusi ja seminare spetsialistidele.

Meie koordinaatoritele oli keskuse töö korraldamisel kindlasti abiks ka programmi raames korraldatud juhtimiskoolitus. Keskuste spetsialistidele toimus koolitus, kus nad said lihvida oma nõustamisoskusi.

Kuna tulevikus jääb õppenõustamisteenuste osutamine kindlasti suures osas piirkondlike keskuste kanda, siis on ülimalt tähtis, et nõustamine oleks läbi viidud kvaliteetselt ning õppenõustamisteenus oleks piirkonnas kõigile kättesaadav.

Programmi ekspertide kogu

Esimene ekspertide kogu töötas 2008. a sügisest kuni 2009. a juunini, teine ekspertide kogu koos seis alustas 2009. a sügisel ja töötab kuni 2011. a juuni lõpuni. Kummagi ekspertkogu liikmed olid valitud hanke korras. Ekspertide kogu liikmetega on võimalik tutvuda Eksamikeskuse koduleheküljel <http://www.ekk.edu.ee/programmid/programm-oppenoustamise-susteemi-arendamine/programmi-ekspertide-kogu>

Programmi ekspertide poolt on välja töötatud nõustamisteenuste kirjeldused ja õppenõustamisstandard, mille enamik keskusi on oma töö korraldamisel aluseks võtnud. Standardis on kirjeldatud õppenõustamisega seotud terminid, keskuses töötavate nõustajate (logopeed, eripedagoog, psühholoog ja sotsiaalpedagoog) ülesanded, nõustamise vormid, nõustamise protsess, nõustajate töökoormus ja nõustamisteenuste kvaliteedi tagamine.

Ekspertide kogu poolt on koostatud õppenõustamisteenuste hindamise alused ja põhimõtted. Õppenõustamisteenuste kvaliteedi hindamiselt lähtutakse järgmistest aspektidest: organisatsiooni füüsiline keskkond, teenuseid osutava asutuse sisehindamise aruanne ja teenuste osutamise tulemuslikkus.

Ekspertide ülesandeks on samuti nõustamiskomisjonide rolli ja tööjaotuse ülevaatamine ning muudatuste panekute tegemine õigusaktidesse õppenõustamiskeskuste ja nõustamiskomisjonide töö sidustamiseks.

Taani kogemused eeskujuna

Ka programmi eksperdid käisid oma tööks inspiratsiooni ammutamas ühes välisriigis. Nimelt toimus ekspertide kogu õppereis Taani Vabariiki, kust tutvuti sealse õppenõustamissüsteemiga. Õppereisi käigus külastati Taani haridusministeeriumi, Hoje-Taastrupi pedagoogilise ja psühholoogilise nõustamise keskust, Freja autistide kooli, VISO keskust ning Fyni nõustamiskeskust eelkooliealistele lastele. Taani haridusministeeriumis anti ülevaade Taani õppenõustamis- ja haridussüsteemist. Hoje-Taastrupi pedagoogilise ja psühholoogilise nõustamise

keskuse eesmärgiks on, et kõik lapsed saaksid vajadusel abi koolis või lasteaias. Konsulteeritakse koole ja õpetajaid ning lapsevanemaid ning toimub tihe koostöö eelkõige organisatsioonidega, mitte niiväga lapsega, sest lapse raskusi peab nägema teda ümbritsevas keskkonnas.

Freja autistide kooli õpetajad tegelevad ka nõustamisega.

VISO (The National Organisation for Knowledge and Specialist Consultancy – VISO) keskus tegeleb riigi rahastatavana nõustamise koordineerimisega üleriiklikult. VISO keskus koordineeritakse üleriigilise ekspertide võrgustiku (140 eksperti) tööd ja 14 ressursi- ja nõustamiskeskuse tööd (näiteks autistide ressursi keskus). Keskusel on ekspertlepingud kindlate asutustega, aga ka eraisikutega. Ekspertid osutavad teenuseid vastavalt vajadustele ja nõustavad ainult oma valdkonda puudutavates küsimustes.

Fyni nõustamiskeskus tegeleb eelkooliealiste laste ja nende vanematega, sihtrühmaks füüsilise ja vaimse puudega lapsed ja nende vanemad ning lähemad sugulased.

Ekspertide kogu kõigi liikmete arvates võiks Taani eeskujul ka Eestis olla tulevikus lisaks piirkondlikele keskustele keskne metoodikakeskus koos üleriigilise ekspertide võrgustikuga. Selline süsteem võimaldaks vajadusel saada nõustamist ka spetsiifilisemates valdkondades (autism, ADHD, sõltuvushäired jm).

Koostöö nõustamiskomisjonidega

Ekspertide kogu tegi pöördumise Eestis tegutsevatele nõustamiskomisjonidele ja palus ülevaadet nende töökorralduse ja nõustamise käigus tekkinud probleemide osas. Lisaks paluti neilt infot, kui palju on toimunud nõustamisi erinevates valdkondades ja millised on nende ettepanekud koostööks nõustamiskeskustega. Nõustamiskomisjonid peavad õppenõustamiskeskuste kui koordineerivate asutuste olemasolu on väga vajalikuks. Peeti otstarbekaks komisjonide liikmete kaasamise õppenõustamiskeskuse töösse, sest nii saadakse iga juhtumiga põhjalikumalt tutvuda. Koostöös nõustamiskeskusega saab nõustamiskomisjon rohkem informatsiooni lapse kohta, komisjoniliikmed on lapse ja lapsevanemaga varem kohtunud, otsuse langetamine on kaalutletum ja lapsevanemaltim koostööd tegema, samuti on eelnevalt kohtunud pedagoogide või sotsiaaltöötajatega ning arutatud erinevaid lapse õpetamise ja toetamise võimalusi.

Leiti, et õppenõustamiskeskus saab olla otseseks koostööpartneriks nii koolidele kui ka lasteasutustele, samas ka nõuandvaks organiks perekonnale. Tihti tahavad lapsevanemad teada, mida nemad saaksid oma lapse arengu heaks täiendavalt teha, milliseid mänge, raamatuid tegevusi teha.

Nõustamissüsteemi jätkamine ESF programmi lõppedes

Programmi lõppedes peaks lisaks piirkondlikele õppenõustamiskeskustele

olema loodud ka üleriigiline metoodikakeskus. Ekspertide arvates peaks õppenõustamisalane metoodikakeskus tulevikus kuuluma Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse koosseisu ja selle nimetus võiks olla Riiklik Õppenõustamiskeskus.

Riikliku Õppenõustamiskeskuse põhieesmärgiks oleks tegeleda riikliku hariduspoliitika rakendamise toetamisega õppenõustamise kaudu, õppenõustamissüsteemi arendamise ja rakendamise suunamisega ning teha koostööd teiste nõustamisvaldkondadega. Loodava üleriigilise keskuse ülesanded oleksid järgmised:

- 1) üleriigilise õppenõustamissüsteemi arendamine ja õppenõustamisteenuste osutamise koordineerimine;
- 2) koostöö õppenõustamisega tegelevate ametiasutuste ja organisatsioonidega Eestis ning välisriikides,
- 3) õppenõustamise alase teabe kogumine ja edastamine;
- 4) õppenõustamisalaste metoodiliste ja juhendmaterjalide koostamise korraldamine;
- 5) nõustamisteenuste osutamise toetamine piirkondlikes õppenõustamiskeskustes,
- 6) teabe- ja õppepäevade ning koolituste korraldamine;
- 7) erijuhtumitega tegelevate nõustajate töö koordineerimine;
- 8) nõustamiskeskuste tegevuse ja nõustamisteenuste kvaliteedi hindamise süsteemi arendamine, hindamise ja seire korraldamine;
- 9) õppenõustamisteenuseid edendavate projektide algatamine, projektide osalemine;
- 10) ettepanekute tegemine valdkonna arendamiseks ja vajadusel õigusaktide muutmiseks;
- 11) põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava ja toimetuleku riikliku õppekava rakendamise toetamine.

Selleks, et tagada ühtlane kvaliteet ja toetada õppenõustamiskeskusi on programmijuht ja koordinaator külastanud kõiki keskusi ja viinud läbi paikvaatlused, millest põhjal on kõigile koostatud kokkuvõtted ja antud soovitusi keskuse töö korraldamiseks ja arendamiseks.

Õppenõustamiskeskuste seirega on plaanis jätkata ka edaspidi, et keskusi toetada ja nõustada.

Programmi raames luuakse ka kõiki piirkondlikke õppenõustamiskeskusi ühendav veebiportaal õppenõustamisega tegelevatele spetsialistidele ja nõustamisteenust tarbivale sihtgrupile. Loodav veebiportaal võimaldab sihtgrupil teenusele registreeruda ja korraldada tööprotsesse õppenõustamiskeskustes maakondlikul tasandil ning riiklikul tasandil koguda nõustamisteenust puudutavaid statistilisi andmeid.

Alates 1. jaanuarist 2009 kuni 30. juunini 2010 on meie keskustes nõustamisi läbi viidud ligikaudu 17 000. Erinevates keskustes on nõustamiste hulk küllaltki erinev, sõltudes nii maakonna laste arvust kui sellest, millal keskus alustas nõustamisteenuste osutamiseega. 2009. a jaanuaris alustasid õppenõustamisteenuste osutamiseega need keskused, mis toimisid õppenõustamiskeskustena ka varem või kus oli analoogset teenust ka varem osutatud. Õppenõustamiskeskused on oma piirkonnas praeguseks juba küllaltki tuntud ja enamikus neist on ka spetsialistide juurde ootejärjekorrad. 2010. a talvel viisime läbi telefoniküsitluse haridusasutuste seas, kus küsisime, et kas nad on teadlikud oma piirkonnas tegutsevast õppenõustamiskeskusest ning kas kasutavad ka nende teenuseid. Olid ainult üksikud piirkonnad, kus mõned haridusasutused ei teadnud midagi piirkonnas tegutsevast õppenõustamiskeskusest. Päris paljud vastused andsid põhjust rõõmustamiseks: suur hulk haridusasutusi oli õppenõustamisteenuste aktiivsed kasutajad ja oldi õnnelikud, et selline võimalus on nende jaoks avanenud. Kindlasti oleksid keskused nõus rohkem teenuseid osutama, kuid kahjuks piirab seda ressursside vähesus. Programm toetab nelja valdkonna spetsialistide tööd, mis on samuti ilmselgelt vähe, kuid peame arvestama, et tegu on Euroopa Liidu stardirahaga. Paralleelselt peab toimima maakondlik õppenõustamiskeskuste tugi- ja arendustöö, seda enam, et programmi lõppedes aastal 2011 tuleb meil tegutseda ise ja oma vahenditega toime tulla.

Harjumaa Õppenõustamiskeskus

Kaia Petser

Harjumaa õppenõustamiskeskuse koordinaator

Anija mõisas asuv MTÜ Koostöökoda alustas õppenõustamisteenuse pakkumisega 2008. a oktoobris. Keskuse töö käivitamise põhimured olid seotud oma vajalikkuse tõestamisega nii tulevastele partneritele kui ka teistele asutustele.

Probleemide kaardistamine

Esmaseks tööks sai piirkonna koolide ja lasteaedade tugisüsteemide kaardistamine, millega tegeles kaks koordinaatorit. Selgusid piirkonnad, kus puudus või oli

vähesel määral esindatud esmatasandi tugisüsteemid ja kus keskuselt oodati kiiret lahendust probleemidele. Ilmnenud raskused olid järgmised:

- Skeptiline suhtumine II tasandi nõustamisteenusesse, ressursside piiratus suures piirkonnas teenuse pakkumisel (transport, keskuse asukoht).
- Kaardistamisel tõrked info kohalejõudmisel.
- Puudusid teadmised, kogemused nõustamiskeskuse loomisest, käivitamisest.
- Programmitöö kogemus on piiratud.
- Sooviti valmis kontseptsiooni teenuse toimimisest, keskuse tööst.

2009. a aprillis kutsus keskus kokku ümarlaua Vasalemma Põhikoolis, kus osalesid viie omavalitsuse (Nissi, Keila, Padise ja Vasalemma vald ning Paldiski linn) spetsialistid ning koolide ja lasteaedade juhid. Arutlusel olid nende omavalitsuste vajadused ja tegelik olukord – selles piirkonnas on kõige vähem erispetsialiste Harjumaal, kuigi endiselt on selles piirkonnas suur vajadus esmatasandi nõustamisteenuse järele.

Keskuse spetsialistid ja teenused

Alates septembrist 2009 võeti tööle esimesed kolm spetsialisti: kaks logopeedi-eripedagoogi ja psühholoog. Oktoobris vahetus ka koordinaator ja novembris lisandus veel üks psühholoog. Selle meeskonnaga pakuti nõustamisteenust kuni maikuu lõpuni lisandus ka vene logopeed, meie piirkonnale äärmiselt vajalik inimene. 2010. a juunis asus tööle sotsiaalpedagoog.

Hetkel pakuvad nõustamisteenust kuus spetsialisti: kolm eripedagoogi-logopeedi (kaks eesti- ja üks venekeelne), kaks psühholoogi ning sotsiaalpedagoog. Kogu tegevust juhib koordinaator.

Harjumaal tööpiirkond on jaotatud kaheks: Ida- ja Lääne-Harjumaaks. Kummamski töötab üks eripedagoog-logopeed ja psühholoog, vene lastega tegelev eripedagoog-logopeed ning sotsiaalpedagoog teenindavad kogu piirkonda.

Enamasti toimuvad väljasõidud kohapeale, kuid nõustamist pakutakse ka keskuses Anija mõisas ja sellest õppeaastast ka Tallinnas.

Palju on tegeletud teavitustööga, on käidud lastevanemate ja õpetajate koosolekutel esinemas ja seminaridel nõu andmas. Keskuse andmetel on maakonna koolides ja lasteaedades aasta jooksul teenindatud kokku 674 last (425 poisslast ja 249 tütarlast). Nende toetamiseks pakutavate tugiteenuste kättesaadavus erinevates koolides on varieeruv: osa koolides on olemas logopeed, parandusõppeõpetaja, psühholoog, sotsiaalpedagoog jt tugiteenused, teistes mitte. Meie keskuse logopeedidel-eripedagoogidel on olnud suurem tööpõld just laseadades ja psühholoogidel koolis, kuid tihti minnakse lasteasutusse ka koos. Hariduslike erivajadusega laste osakaal maakonnas tervikuna on Eesti keskmisel tasemel, kuid meie koolide hinnangud erivajaduslike laste kohta on väga erinevad, see näitab koolide erinevaid arusaamu

erivajadusega lastest ja tema vajadustest. Nii võibki tegelik abivajajate hulk olla palju suurem

Statistika

2010. aasta kuue kuuga on nõustatud kokku 962 inimest, neist

- Lapsi 497 (303 M ja 194 N)
- Lapsevanemaid 172 (28 M+144N)
- Haridustöötajaid 289 (6M +283 N)
- Valla töötajaid 4

Koos elmise aasta näitajatega on nõustatud kokku 1345.

Me näeme, et nõustamise vajadus suureneb ja ka probleemid on muutunud raskemaks, see omakorda nõuab tihti kolme spetsialisti kaasamist ühte juhtumisse (psühholoog, logopeed-eripedagoog ja sotsiaalpedagoog).

Koostööpartnerid

Harjumaa Õppenõustamiskeskuse koostööpartneriks on Harjumaa Omavalitsuste Liit, nõustamisteenuste osutamise osas peame läbirääkimisi vallavalitsustega.

Hetkel on koostöölepinguni jõutud Anija vallavalitsusega: iga kuu esimesel teisipäeval on meie nõustajad Kehras, et teenindada Anija valla lapsevanemaid, pedagooge ja valla töötajaid. Oktoobris tahame koostöölepingu sõlmida Vasalemma vallavalitsusega.

Rõõmu teeb see, et meil on välja kujunenud töökas ja suurepärase spetsialistidega tiim, kes üksteist toetab. Heameelt valmistavad töövõidud – kui saame tagasisidet, et meie nõustamisest on olnud abi nii lastele kui koolide-lasteaedade tugisüsteemidele.

Meie mured on pigem seotud tulevikuga – sõidukulude kompenseerimine ja nõustamisteenuste edasiarendus ning spetsialistide täiendkoolituste võimalused seoses rahaliste vahendite vähesusega.

Edasised tegevusplaanid aastaks 2012

Me soovime oma tiimiga jätkata, sest oleme loonud häid suhteid Harjumaa koolide ja lasteaedade tugisüsteemidega, ka tagasiside on olnud positiivne.

Me näeme, et meie keskusel on arenguruumi ja me saame oma tegevusvaldkondi laiendada, näiteks karjäärikoordinaatori ja laste psühhiaatri osas, vajadusel saaksime me pakkuda ka esmatasandi nõustamisteenust, kuid selleks soovime oma keskusel rakendada rohkem erispetsialiste.

Leiame, et teenus ei tohi sihtgrupile muutuda tasuliseks, sest siis väheneb oluliselt ka teenuse saajate grupp, siin loodame me riigi osalusele ja koostööle valdade

ametnikega.

Usume, et meil on programmi lõppedes kujunenud välja tegusad koostöösuhed eri valdade haridusametnikega ja koolide-lasteaedade juhtidega ning et suudame nii nõustamis- kui ka koolitusteenust pakkuda sihtgrupile tasuta.

Näeme ette suuremat koostööd ka nõustamiskomisjonidega, kus meie poolt suunatud lapsed saaksid kiire otsuse vajaliku õppekava osas.

Meie eesmärk on toetada iga esimesse klassi astuja kooliivalmidust, teisisõnu – me soovime rohkem tähelepanu pöörata eelkooliealistele lastele ja nende vanematele, et vajadusel suunata ja nõustada vanemaid nende lapsele kõige arengutsuosivama haridustee valimisel.

HUPS – Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus

Margit Kagadze

*Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskuse juhataja,
õppenõustamise koordinaator*

Tere Tulemast Hiiumaale!

Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus alustas tegevust 9. mail 2007. Lühend HUPS peegeldab organisatsiooni kandvat ideed – Hiidlane! Uuri, pinguta ja sõua! Tegemist on Kärddla linna hallatava asutusega,

mis teenindab piirkondliku tugikeskusena kogu Hiiumaad.

HUPSi sünnilugu

Asutuse loomise ajendiks oli vajadus parandada karjääriteenuste pakkumist noortele. 2004 alustati läbirääkimisi maakonna haridusjuhtidega ning omavalitsusjuhid andsid toetuskirjad keskuse ehitamiseks Kärddlasse ja võrgustiku loomiseks maakonnas. 2006 aastal loodi Kärddla linna hallatav asutus ja saadi Euroopa Sotsiaalfondi toetus projektile „Hiiumaa teavitamis- ja nõustamiskeskuse ning maakondliku võrgustiku väljaarendamine”. Nõustamisteenuste pakkumise tarbeks ehitati Kärddlasse uus hoone ja 2007 aastal sõlmiti ka Hiiu Maavalitsuse ja Kärddla Linnavalitsuse vahel koostööleping, mis kohustab HUPSi pakkuma maakondlikku teavitamis- ja nõustamisteenust vähemalt aastani 2017.

Esialgu alustati tööd kahe inimesega – karjäärinõustaja Ülle Soonik, kes on antud valdkonnas tegutsenud juba üle 10 aasta ning HUPSi juhataja Margit Kagadze.

Tänaseks on teenused oluliselt laienenud. Pakume nii individuaalseid kui grupinõustamisi, viimeläbiuuringuid ja konsultatsioone, korraldameteavitusüritusi ja haldame info- ja meetodiliste materjalide miniraamatukogu. HUPS pakub lisaks karjääriteenustele (karjääriõpe koolidele, karjääriinfo vahendamine, nõustamine) ja noorteinfo vahendamisele (maakondlik noorteportaal, Euroopa Vabatahtlik Teenistus, noorteosaluse toetamine) ka õppenõustamisteenuseid (psühholoogid, logopeed-eripedagoogid, sotsiaalpedagoog, õppenõustamise koordinaator) ja teeb koostööd SA Hiiumaa Haiglaga noorte seksuaalnõustamise osas (noortenõustaja, ämmaemandad ja naistearstid). Kokku on HUPSil kümme palgalist töötajat ja kaks vabatahtlikku.

HUPS asub maakonna keskses ja saare suurima gümnaasiumi (Kärkla Ühisgümnaasiumi) kõrval, seetõttu on meid lihtne leida. Igapäevases töös peame oluliseks kliendisõbralikkust, näiteks nõustajate juurde saab registreerida nii koordinaatori kaudu, meili teel ja telefonitsi või otse spetsialistile helistades. Pöörduda võib ise või tullakse haridusasutuse spetsialisti suunamisel. Lapse nõustamist viiakse läbi lapsevanema või lapse seadusliku esindaja nõusolekul. Samuti pakume teenuseid vajadusel lasteaedades, koolides ja päevakeskustes kohapeal, kuid väljasõitude eelduseks on eelnevad kokkulepped konkreetse asutusega, eelregistreerimised ja eeltäidetud kirjeldus juhtumist.

Tegevussuunad

Meie tegevuste strateegiliseks aluseks on HUPSi arengukava ning igaaastased tegevuskavad, mis aitab hoida õiget kurssi. Asutuse kolmandal tegevusaastal on prioriteediks töötada välja teenuste pakett ja nõustamiskord, sõlmida koostöölepingud partnerite ja rahastajatega. Seni oleme kõige enam pakkunud teenuseid lastele, noortele ja lapsevanematele. Karjääriteenuste puhul iseloomustab meid suur grupinõustamiste ja karjääriinfo ürituste arv (töövarjupäevad, ettevõtteid ja koole tutvustavad õppereisid, infomessid jms). Õppenõustamises on populaarseimaks osutunud logopeed-eripedagoogide poole pöördumised. Sotsiaalpedagoogi ülesandeks on koostöövõrgustiku loomine ja hoidmine, keerulisemate probleemide analüüs. Sageli ongi nii, et ülaltoodud spetsialistid on justkui ukseavajateks, et lapsevanem oleks nõus vestlema ka näiteks psühholoogiga või pöörduma vajadusel laste psühhiaatri poole. Viimast teenust on Hiiumaale pakkunud aastaid dr Lea Kalvo, kelle vastuvõtud on toimunud kord kvartalis. Noorte seksuaalnõustamist on seni kõige enam kasutanud põhikooli noorem aste, mil sageli tullakse murdeea- ja suhete küsimustes ämmaemanda jutule. Pöördumine naistearsti juurde (sh günekoloogiliseks läbivaatuseks, suguhaiguste testiks või rasestumisvastaste vahendite hankimiseks) on veel tagasihoidlik.

Kolmeaastane tegutsemiskogemus on näidanud, et klientide arv on pidevalt kasvanud. Suuresti on see seotud nõustamise eriteenuste lisandumisega, kuid ka sellest, et meie juurde tahavad kliendid ikka ja jälle tagasi tulla. Näiteks kui 2008. aastal oli kokku üle 200 nõustamise, siis 2009 oli number tõusnud juba üle 1000. Eelmisel aastal tuldi karjäärinõustaja jutule eelkõige murega erialavaliku pärast. Õppenõustamises olid peamisteks pöördumiste teemadeks lugemis- ja kirjutamiskeskused, kooliküpsus, andekus, õpiraskused, käitumisprobleemid, koolikohustuse mittetäitmine. Noorte nõustamiskabinetis toimusid eelkõige nõustamised murdeea muutuste teemal, rasestumisvastastest vahenditest ja suguhaigustest. Kindlasti võiksime tulevikus suuremat tähelepanu pöörata gümnaasiuminoorte seksuaalnõustamisele, põhikooli õpilaste kutsesuunitlusele, laste erivajaduste varasele märkamisele (sh töö andekate lastega) ning suurendada keskuse panust kohaliku hariduselu (sh tugiteenuste võrgustik) kujundamisse.

Koostööpartnerid

Suurimad koostööpartnerid rahastajate hulgas on Riiklik Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskus, Elukestva Õppe Arendamise Sihtasutus INNOVE ja Haridusministeerium Hiiu Maavalitsuse kaudu. Maakonna tasandil püsib asutuse tegevus tänu Kärkla Linnavalitsuse ja Hiiumaa Omavalitsuste Liidu panusele. Teenuste arendamisel ja pakkumisel teeme koostööd lasteaedade ja koolidega, kohalike omavalitsuste, SA Hiiumaa Haigla ja noorteorganisatsioonidega. Ühiseid koolitusi oleme korraldanud kohaliku arenduskeskuse SA TUURUGa (nt noorte töötute tööklubi, ettevõtete külastuspäev Hiiumaal jms). Õppenõustamise valdkonnas on HUPSi orgaaniliseks osaks kujunenud maakondlik nõustamiskomisjon, mille koosseisu kuuluvad ka nõustamiskeskuse spetsialistid.

Tegutsemise rõõmud ja probleemid

Kõige suurem rõõm on positiivsest tagasisidest. Meile on tähtis, et abivajajad on keskuse üles leidnud ja teenused on käivitunud.

Tekkinud on teotahteline, ühte hoidev ja üksteist toetav meeskond, kes teeb oma tööd südamega. Mureallikaks on vahel spetsialistide ülekoormus, kuna mitmed teenuse osutajad töötavad keskkuses väikese koormusega ning see killustab ja pärsib kohati meeskondlikku tegutsemist. Samuti seab keskuse tegutsemisele piirid eelarve ning see, et riiklikul tasandil ei ole veel otsustatud, mis saab keskustest pärast Euroopa Sotsiaalfondide toetuse lõppemist. Kohalikud omavalitsused keskusi üksi pidada ei jaksa – vähemalt väiksemates maakondades.

2009. aastal pälvis Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus HUPS parima partneri tiitli karjääriteenuste valdkonnas SA INNOVElt. Kvaliteedi tagamine ja hoidmine on aga meie jaoks oluline kõikides valdkondades. Selleks on vajalik

töötajate jätkukoolitus ja supervisiooni võimalused, aga ka näiteks sisehindamise raames läbi viidud tagasisideküsitlused ja rahulolu-uuringud. Vajalik on kõigi nelja teenuse (noorteinfo vahendamine, karjääriteenused, õppenõustamisteenused, noorte tervise- ja seksuaalnõustamine) jätkuv osutamine kas sama töötajate arvuga või vähenenud arvu, kuid suurema koormusega. Eesmärgi saavutamiseks on väga oluline pikaajaliste koostöölepete sõlmimine kohalike omavalitsuste ja haridusasutustega.

Meie visioon

Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus HUPS on aastaks 2013 usaldusväärne ja kõrgekvaliteedilist teavitamis- ja nõustamisteenust pakkuv ning võrgustikutööd koordineeriv piirkondlik kompetentsi- ja tugikeskus, mis toetab laste ja noorte eaning võimetekohast arendus- ja õppetegevust, noorte teadlike valikute tegemist ja riskikäitumise ennetamist lähisuhetes.

Ida-Virumaa Õppenõustamiskeskus

Maris Toomel

Ida-Virumaa õppenõustamiskeskuse koordinaator

Ida-Virumaa Õppenõustamiskeskuse (ÕNK) põhiülesandeks viimase kahe aasta jooksul on olnud maakonna õppenõustamisteenuse koordineerimine, võrgustiku loomine ja selle arendamine ning nõustamisteenuse osutamine. ÕNK pakub II tasandi nõustamist (koostöös I tasandi nõustamist osutavate spetsialistidega). Ida-Viru ÕNK on piirkondlik tugikeskus, mille ülesandeks on toetada laste arenguliste

ja hariduslike erivajaduste varajast märkamist ning individuaalset arengut.

Asusime tegutsema oktoobris 2008, kus esmajärgus tuli tegeleda teenuste vajaduste ja kättesaadavuse kaardistamisega: spetsialistide arv maakonnas ja koolides-lasteaedades, tugisüsteemide olemasolu haridusasutustes.

Nagu selgus, ei olnud spetsialiste piisavalt ning neid keskusesse tööle saada oli suhteliselt keeruline. Alates maist 2009 töötab keskus kolm erialaspetsialisti: logopeed, eripedagoog ja psühholoog. Sellest sügisest lisanduvad veel üks logopeed ja psühholoog, kes hakkavad teenust osutama Narva linnas, kus seni keskuse tegevust ei toimunud.

Ida-Viru ÖNK asub maakonnakeskuses Jõhvis, maavalitsuse majas III korrusel. Keskusel on üks suurem kabinet vastuvõtude jaoks ning koordinaatoril on võimalus tööd teha nii samas kabinetis kui ka kõrvalruumides, kus asub Ida-Viru Omavalitsusliitude büroo. Oleme oma külaskäikudel teavitanud haridusasutusi, samuti on info üleval meie koduleheküljel (www.ivol.ee) ja igakuises kohalikus lehes (www.pohjarannik.ee). Jagame infovoldikuid igal teavitussüritusel ning igapäevane meeldetuletus keskuse teenustest läheb ka koolide ja lasteaedade listi. Arvan, et meie keskuse kohta on infot saada piisavalt.

2010. a alguses seadsime prioriteediks lasteaiaid. Maakonnas on hetkel 62 lasteaeda (koos Narvaga), millest oleme tänase seisuga küllastanud 22 (v.a Narva linn).

Maakonnas 46 üldhariduskooli (koos Narvaga), millest oleme küllastanud 26 kooli (v.a Narva)

Küllastuste käigus oleme tutvustanud meie keskust, spetsialiste, teenuseid. Samuti on eelnevalt kokku lepitud ka õpetajatele suunatud ühine nõustamine, kus spetsialistid juba teavad, mis küsimustele õpetajad vastuseid ootavad. Süsteem on toiminud päris edukalt. Tänu sellistele koostööle oleme saanud enamiku meie keskuse klientidest. Kõige rohkem pöörduakse keskuse poole käitumisprobleemidega, mille taga on alati rohkem, kui esmapilgul näib.

Meie koostööpartnerid

Meie koostööpartneriteks on maakonna omavalitsused, ainesektsioonid, lapsed, koolid, lasteaiaid, õpetajad. Maakonna nõustamiskomisjonid pole olnud koostööks valmis või ei näe nad selleks vajadust, sest keegi ei taha teha lisatööd. Oleme korraldanud mitmeid ühiseid ümarlaudu ning jaganud keskuse kohta infot, kuid koostöö on jäänud loodetust nõrgemaks.

Oleme oma tegevuskavasse lisanud koostöö arendamise noorsoopolitseiga, perearstidega, psühhiaatritega. Samuti arendame edasi suhteid teiste õppenõustamiskeskustega, eriti hea koostöö seob meid naabermaakonna Lääne-Viru ÖNK-ga.

Arvame, et vanemate konstruktiivne nõustamine viib asjaliku koostööni ning positiivsete tulemusteni.

Mured ja rõõmud

Nii nagu igas töös, on ka meil oma igapäevaseid rõõme ja muresid. Tooksime siinkohal välja mõned kitsaskohad, mis vajaksid ka kiirelt sekkumist Ida-Viru maakonnas:

- õpilaskodu, kus saaksid elada ka vene keelt kõnelevad üldhariduskoolide õpilased;
- tasandusklasside puudumine maakonnas;
- üldhariduskoolides ja isegi liitklassides lihtsustatud õppekava (LÕK) alusel

õppivad õpilased (hoolimata spetsialistide puudumise tõttu koolis). Sellisel viisil pärsitakse võimekamate laste arengut;

- andekate laste potentsiaal jääb realiseerimata, kuna ei osata arvestada nende eripära (sellest tingituna tekivad suhtlemis- ja käitumisprobleemid);
- vene keelt kõnelev laps ei ole koheselt suuteline omandama eestikeelset õppekava täies mahus (vajalik oleks paindlikum lähenemine ja ümberkorraldamine riigi tasandilt);
- abiõpetajate vähesus koolides;
- arendusrühma vajadus eelkõige eesti lasteaedades;
- eesti keelt valdavate eralogopeedide vähesus;
- väga suur vajadus lastepsühhiaatri järgi (käib kord kuus Tartust);
- esimese tasandi töö puudub paljudes haridusasutustes;
- maakonna suurus: Ida-Viru maakond on väga suur ja see eeldaks kindlasti oma transpordi olemasolu ja transpordikulude katmist, sest paljudel juhtudel tuleb sõita kohapeale;
- muret teevad perekonnaga seotud riskitegurid: vanemate teadmatuse, ebaküps vanemlikkus, ebajärjekindel kasvatus, sõltuvushäiretega perekonnaliikmed ja loomukult töötus, vaesus, alkoholism ning laste väärkohtlemine.

Meie töös teeb meile rõõmu, et inimesed on igal pool väga abivalmid, soovitakse teha koostööd ning alati oodatakse meid tagasi. Teeb rõõmu, et koolides on ka juhtkond mõistnud nii keskuse kui ka tugisüsteemi olemasolu vajalikkust.

On rõõm tõdeda, et mitmes koolis on paranenud mikrokliima.

Muidugi on kõige tähtsam meie töös suhtlemisoskus ja tahe leida lahendusi. Oluline on keskuse meeskonna ühtne mõtlemine ja koostöö.

Tulevikuplaanid

Tulevikus näeme kindlasti, et igas maakonnas oleks üks tugev jätkusuutlik õppenõustamiskeskus. Tegutseme selles suunas, et Ida-Viru ÖNK oleks jätkusuutlik ka pärast ESF toetuse lõppemist. Täna seisid majandusprognoose arvestades on riigipoolne toetus ka edaspidi hädavajalik. Ideaalne oleks, kui lähiaastatel areneks iga kooli juures välja oma tugisüsteem.

Tulevikus näeme oma töötajaskonna laienemist, mis selle aasta septembrist ka osaliselt täitub, kui Narva linnas hakkavad teenust osutama logopeed ja psühholoog. Tegevuses plaanime sama suunda, mis aastal 2010, s.o koolide toetamine, tugisüsteemide loomine, arendamine ja muidugi teenuse osutamine.

Jõgevamaa Nõustamiskeskuse tegemistest

Maire Püss

*MTÜ Jõgevamaa Nõustajate Ühenduse
õppenõustamise koordinaator*

Kujunemisloogu

MTÜ Jõgevamaa Nõustajate Ühenduse loodud Jõgevamaa Nõustamiskeskus alustas oma tegutsemist juba 1999. aastal. Algselt pakkus keskus kriisiabi ja ametis oli üks psühholoog. Järgmisel aastal lisandusid teenustena noorte teavitamine, psühholoogiline nõustamine ja karjäärinõustamine, 2002. aastal perenõustamine ja seksuaalnõustamine ning 2008.

aastal õppenõustamine ja võlanõustamine.

Praegu töötavad keskses projektijuht ja kümme nõustajat (8 psühhooloogi, eripedagoogi, võlanõustaja).

Õppenõustamisprogrammis töötavad osalise ajaga kaks koordinaatorit (projektijuht ja psühholoog), poole koormusega kahel päeval nädalas eripedagoog ning psühholoog.

Alates programmiga liitumisest on õppenõustamisega seotud pöördumiste arv järjekindlalt tõusuteel ja suurenenud pärast iga esinemist ning otsekontakte koolides või lasteaedades.

Nõustatavate arv ja pöördumiste põhjused

Nii psühholoogiliste probleemidega kui eripedagoogilis-logopeediliste küsimustega on keskuse spetsialistide poole pöördutud kummagi osas üle kahesaja korra. Oleme läbi viinud ligi 50 grupinõustamist, meie teabepäevadel on olnud umbes 400 osalejat. Alati on leidunud lapsi, vanemaid ning õpetajaid, kes oma küsimustega meie poole pöörduvad. Suviti on olnud õppenõustajatel väike hingetõmbepaus ja sügisest jätkub tegevus uue hooga.

Lasteaedades pöörduvad meie poole enne õpetajad, siis lapsevanem koos lapsega, koolidest on esimene pöörduja klassijuhataja või sotsiaalpedagoog, seejärel lapsevanem ja laps.

Lasteaialastel on esikohal logopeedilised probleemid ja kõneraskused, teisel kohal sotsiaalsed probleemid, mis on seotud arenguliste erinevuste ja psühholoogiliste teguritega.

Koolist pöördatakse õpiraskuste, sotsiaalsete probleemide (s.h töötud vanemad,

ühest koolist teise rändajad), psühholoogiliste erivajaduste teemal (lastevanematel kõrged nõudmised, mis ei vasta laste tegelikele võimetele, lahutanud perede lapsed).

Kui vaagida pöördumiste arvu maa ja linna seisukohast, siis maakohtade eelis on väikesed rühmad ja klassid, kus lapse erivajadusi on võimalik varakult märgata. Seetõttu on ka maapiirkonnast rohkem pöördumisi. Linna eelis omakorda on kindlasti spetsialistide kättesaadavus ja mõnel pool olemasolu kohapeal. Nii on Põltsamaa Ühisgümnaasiumis loodud oma õppenõustamise tugisüsteem.

Lasteaialaste õpetajatele, lastevanematele ja lastele on osutatud 90% nõustamiskordadel logopeedilist abi, kooliealised vajavad sagedamini eripedagoogi abi.

Keskuse tegevussuunad

Prioriteetsemad tegevused eelneval õppeaastal on olnud lastevanemate ja õpetajate teavitamine piirkondades ning asutustes kohapeal. Oleme külastanud kõiki Jõgevamaa koole, lasteaedu, enamikku omavalitsusüksusi, lastekodu ning viinud läbi teabepäevi, koosolekuid ja ümarlaudu. Korrapäraselt toimuvad eriõpetuse ainesektsiooni ja loodava psühholoogide ning sotsiaalpedagoogide ainesektsiooni koolitused ja õppepäevad

Algaval õppeaastal pöörame õppenõustamises enam tähelepanu lastega seotud probleemide ennetamisele ja varajasele märkamisele, arutleme laste endi, õpetajate ning lastevanematega lapse enesehinnangu, agressiivsuse, käitumishäirete, õpiraskuste ja depressiooni kujunemise üle, räägime perevägivaldaga mõjust lapse kehalisele ja vaimsele tervisele ning käitumisele.

Muredest

Murelikud oleme siis, kui pärast pikka tööd lapsega, kes teeb esimesi samme „august välja rabelemisel“, leidub keegi, kes selle töö ära nullib, vahel mõne hetkega. Oleme lapsega koos tagasi algpunktis ja sunnitud uuesti sama protsessi otsast alustama. Kurv on ka siis, kui mõni asjaosaline ei ole nõus omalt poolt toetama, aitama, kui laps jääb süsteemi hammasrataste vahele.

Õppenõustamine on eelkõige toetus lapsega tegelevatele täiskasvanutele lapse arengust tulenevate isiksuslike ja ealiste iseärasuste mõistmisel ning vastastikusel koostöös loominguilise lähenemise abil lapsele sobivate lahenduste leidmisel.

Õppenõustamine ei ole hinnangu andmine õpetaja professionaalsusele. Ei maksa karta, et nõuküsimine on märk toimetulematusest, mis võiks küsija mainet kuidagi kahjustada. Spetsialistid saavad lastevanemat ja õpetajat toetada kriisisituatsioonis tasakaalu säilitamisel, kaitstes nii ennast kui last haigestsaamise ja ülereageerimise eest.

Murelikuks teeb keskuse töötajaid käepäraste ja samas väga vajalike testide puudumine, sest lapse arengut ei saa hinnata kasutamata selleks standardseid mõõtmisvahendeid.

Töövõidud

Jõgevamaa Nõustamiskeskus töötab juba 10 aastat, keskust teatakse ja tuntakse. Töötajad oma pikaajaliste kogemustega tagavad teenuse kvaliteedi. Info keskuse kohta levib voldikute, kohaliku ajalehe ja koostöövõrgustiku kaudu. Parim reklaam tööle on nõustatute seas leviv teave abi saamise kohta, mis motiveerib keskuse töötajaid. Rahulolu tehtud tööst on seotud lapse hea toimetulekuga talle sobiva õppekavaga, millest on rõõmu nii lapsevanematel kui õpetajatel.

Tagasiside on olnud samuti positiivne, ehkki algul ollakse kõhkleva seisukohal või oodatakse kiiret tulemust.

Meie keskuse head koostööpartnerid on kõikide maakondade õppenõustamiskeskused oma töötajatega, Jõgevamaa lasteaiad, koolid, maavalitsus ja kohalikud omavalitsused.

Tulevik?

Täna sel päeval oleme aga mõtetes aastast 2012, kui õppenõustamisprogrammi rahastus lõpeb ja tuleb leida teisi väljundeid. Käivad arutelud ja mõttetalgud erinevate rahastajate leidmiseks nii maakonnas kui vabariigi piires. Võimalikud variandid töötatakse välja keskuse arengusuundades, otsitakse toetust omavalitsuste liidult, samuti maakonna tasandil.

Meie helesinine unistus on, et 2012 on keskuses täiskohaga spetsialistid. Jätkame lasteaedades ja koolides nõustamas käimist, otsene kontakt on kõikide haridusametustega Jõgevamaal. Töö põhirõhk on suunatud lasteaedadele. Keskus on väga vajalik, ta peab kindlasti säilima ja selleks on vaja kõvasti pingutada!

Järvamaa õppenõustamine SA Kesk-Eesti Noorsootöö Keskus

Eve Siilak

*keskuse juhataja, Järvamaa õppenõustamise
koordinaator*

Sihtasutus Kesk-Eesti Noorsootöö Keskus (KENK) asutati 4. veebruaril 2000. a Järvamaa Omavalitsuste Liidu volikogu otsusega, eesmärgiga luua kaasaegsetele nõuetele vastav noorte info-, nõustamis- ja koolituskeskus Kesk-Eestis. KENKi üks põhikirjalistest eesmärkidest oli kaasa aidata noortekeskuste loomisele ja arengule maakonnas, nõustades omavalitsusi ja noorsootöötajaid. Nüüdseks oleme selle eesmärgi täitnud: igas Järvamaa omavalitsuses on oma noortetuba või noortekeskus olemas. Nimi – noortekeskus – oli muutunud eksitavaks ning alates 6. septembrist 2010 on keskuse uueks nimeks Kesk-Eesti Noorsootöö Keskus. Keskuse loomise hetkest alates oleme pakkunud noortele tasuta noorsootöö-, karjääri- ja psühholoogilise nõustamise teenust.

Töö kavandamine vajadustest lähtuvalt

Keskuse 2005–2008 arengukavas oli plaanis pakutavate teenuste hulka suurendada, korraldades logopeedi, eripedagoogi, lastepsühhiaatri ja noortearsti vastuvõtte, kuid ressursside puudumise tõttu jäi see teostamata. Aastatel 2005–2007 töötas keskkuses sotsiaalpedagoog.

Järva Maavalitsus ja Järvamaa Omavalitsuste Liit kinnitasid 2008. aastal meid ESFi programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine 2008–2011” partneriks Järvamaal.

2009. a algusest asusid tööle programmi koordinaator ja psühholoog. Osalise koormusega ja käsunduslepingutega töötavad alates 2009. a aprillist logopeed-eripedagoog, psühholoog ja sotsiaalpedagoog ning augustis 2010 lisandus veel üks logopeed-eripedagoog.

Kuna meie keskus on pakkunud oma teenuseid omavalitsustele juba kümme aastat, siis meid ja meie tegemisi teatakse, keskus on tegelikult pidevas arengus, töötajad uuendusmeelsed ja klientide tagasiside positiivne. Pakume oma teenuseid nii keskkuses kui ka omavalitsustes kohtadel – koolides, lasteaedades, noortekeskustes.

Seoses õppenõustamise programmi korraldamisega maakonnas pakume alates

2009. aastast lapsele, tema vanemale ja lapsega töötavale inimesele nõustamisteenust, toetades seeläbi lapse ea- ja võimetekohast arengut. Teenust pakume nii koolilastele kui ka lasteaiaaalistele lastele. Rõõm on tõdeda, et üha aktiivsemalt pöörduvad meie poole ka lasteaiaõpetajad.

Nõustamisele pöördumiste põhjused

2009–2010 õppeaasta jooksul on meie poole pööratud väga erinevates küsimustes.

Lasteaiaõpetajad on soovinud logopeed-eripedagoogi abil viia laste hulgas läbi kõneuringuid, oodatud on olnud spetsialisti hinnangud laste koolivalmiduse osas.

Logopeed-eripedagoogi nõuandeid on vajanud õpetajad lihtsustatud õppekava alusel tavakoolis õppivate laste osas.

Psühholoogide ja sotsiaalpedagoogi poole on palju pööratud koolis toimetuleku probleemide tõttu, mis on tingitud nii õppimisraskustest kui ka näiteks koolihirmust ning kiusamisest. Samuti on meie spetsialistid tegelenud suhteprobleemidega nii kodus kui koolis. Läbiva teemana on arutlusel olnud erinevad sõltuvusega seotud küsimused. Meie nõustajad on andnud nõuandeid ja soovitusi erinevate abi saamise võimaluste kohta.

Lahendusi on leitud individuaalse kui ka perenõustamise käigus. Hästi on toimunud võrgustikutöö. Mitmes koolis on toimunud õpiabiümarlauad, kus ühisarutelul on osalenud laps, lapsevanem, meie nõustajad, õpetajad, noorsootöötajad jt. Selline koostöövorm toimib väga efektiivselt.

Statistikat

Meie statistika kohaselt suureneb nõustatute arv iga kvartaliga. See näitab, et info teenuse kohta on jõudnud sihtrühmani ning teenust on hakatud rohkem kasutama. Alates 2009. a algusest kuni märtsini 2010 on meie nõustajad tegelenud 381 juhtumiga, s.h. logopeediline nõustamine – 84; eripedagoogiline – 39; psühholoogiline – 216 ja sotsiaalpedagoogiline nõustamine – 42 juhtumit.

Psühholoogilise nõustamise osakaal on suurem seetõttu, et meil töötab kaks psühholoogi. Tulevikus muutub logopeedilis-eripedagoogilise nõustamise osakaal, kuna käesolevast õppeaastast on teenust pakkumas kaks logopeedi-eripedagoogi.

Spetsialistidele oleme pakkunud enesetäiendamise võimalusi. Koostöös maakonna tugisüsteemide ainesektsiooniga toimus seminar „Loovteraapiad ja nende rakendamise võimalustest haridusasutustes“, mille tagasiside oli väga positiivne. Algatasime psühholoogide koovisiooni, psühholoogi eestvedamisel toimuvad kord kuus maakonna sotsiaalvaldkonna spetsialistide kokkusaamised, nn KENKi sotsiaalvõrgustiku ümarlauad. Ümarlauas räägime erinevatest juhtumitest ja

otsime neile lahendusi, samuti külastame erinevaid asutusi, mis pakuvad meie maakonnas tugiteenuseid. Toimiv võrgustikutöö tagab ka juhtumite parema lahenduse. Oodatud on põnevad külalised.

Kindlasti oleks probleemide märkamine ja töö lahenduste leidmisel veel tõhusam, kui maakond oleks kaetud esmatasandi spetsialistidega.

Keskuse homne päev

Murekoht – kuidas edasi? Seoses uue PGS rakendumisega vaatavad omavalitsused üha lootusrikkamalt meie keskuse poole. Ees seisavad põhjalikud arutelud omavalitsuste juhtidega, spetsialistide võrgustikega. Kui omavalitsuste finantstuge lisaks olemasolevale baasfinantseeringule ei tule, on ilmselt võimatu täismahus õppenõustamise programmiga edasi minna, me ei suuda pakkuda sihtrühmale tasuta teenust.

Oleme algatanud keskuse uue arengukava koostamise aastateks 2010–2015. Loodame, et suudame arengukavas pakkuda võimalikke lahendusi täismahus edasitoimimiseks.

Läänemaa Õppenõustamiskeskus

Talis Vare,

Läänemaa õppenõustamise koordinaator

Läänemaa koolides, nagu enamikus Eesti maakoolides, tunti suurt puudust eripedagoogidest ja logopeedidest. Suur osa klassi- ja aineõpetajatest polnud saanud kvaliteetset täienduskoolitust eripedagoogilis-metoodilises valdkonnas, mistõttu ei suudetud analüüsida õpilaste probleeme süsteemselt, koostöös erispetsialistide, aineõpetajate ja lastevanematega.

Probleemi leevendamiseks loodi Lääne Maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna initsiatiivil 2007. a jaanuaris MTÜ Läänemaa Õppenõustamiskeskus. Eesmärgiks seati eripedagoogiline nõustamine, logopeedilise abi osutamine ning õpiabi korraldamine. Õppenõustamiskeskus pakkus teenust koolieelikutele, õpilastele, lapsevanematele, õpetajatele. Esialgu töötas Läänemaa Õppenõustamiskeskuses vaid üks eripedagoog-logopeed, kelle töö põhiülesandeks oli pakkuda nõustamisteenust nii eripedagoogika kui logopeedia valdkonnas. Prioriteediks seati töö koolieelikutega.

Läänemaa Omavalitsuste Liit tunnustas MTÜ tegevust nõustamisteenuse pakkumisel maakonnas ja toetas selle tegevust. 2007. aastal rahastasid omavalitsused

MTÜ-d sedavõrd, et ei tekkinud vajadust küsida teenustasu lapsevanematelt.

2007. aasta juunis kolis Läänemaa Õppenõustamiskeskus uutesse ruumidesse Posti 23, kus keskus asub tänini. Keskuses töötavate spetsialistide poole on võimalik registreerida telefoni teel, avatud oleme tööpäeviti.

Praegused tegevussuunad

2008. aasta jaanuaris liitus Läänemaa Õppenõustamiskeskus ESF-i poolt finantseeritava programmiga „Õppenõustamissüsteemi arendamine”. MTÜ Läänemaa Õppenõustamiskeskuses on järjest tõhusamalt rakendatud nõustamisteenust erinevatele sihtrühmadele ning efektiivsemalt kasutatud maakonnas olemasolevate erispetsialistide teenust. Prioriteediks on olnud koolieelikute ja I kooliastme õpilaste erivajaduse määramine. Aasta-aastalt on kasvanud keskkuses töötavate spetsialistide hulk, teenuse saajate ning teavitusürituste arv.

Vaadates ja võrreldes statistilisi näitajaid maakonnas ja linnas võib tõdeda, et nõustamisteenust kasutanute hulk jaguneb enam-vähem võrdselt. Näiteks oli 2008. aastal esmakordseid nõustamisteenuse kasutajaid Haapsalu linnast 39, maakonnast 49. Vaid kaks omavalitsust üheteistkümnest ei kasutanud nõustamisteenust üldse. Alljärgnevalt on välja toodud võrdlev tabel teavitusürituste läbiviimisest aastatel 2009–2010.

Teavitusüritused 2009–2010

Tabel 1

2009		2010	
Haapsalu linn	Lääne maakond	Haapsalu linn	Lääne maakond
6	8	2	12

Keskuse näol on õpetajate jaoks kujunenud koht, kust nad saavad vajadusel nõu ja praktilist abi. Palju kasutakse just vahetut kontakti eripedagoogi või logopeediga, traditsiooniks on kujunenud ümarlauad Lääne maakonna logopeedidega, kus arutatakse nii igapäevamuresid kui ka võimalusi tõhusamaks koostööks I ja II tasandi vahel. Keskuse spetsialistid külastavad koole ja lasteaaedu ning sealseid lapsevanemate ja õpetajate koosolekuid. Selle aasta prioriteediks on seatud sügiseste teabeürituste läbiviimine maakonna lasteaaedades ja koolides.

Tänase päeva seisuga töötab keskkuses viis inimest: koordinaator, eripedagoog, psühholoog ja kaks logopeedi. Siiani on täitmata sotsiaalpedagoogi koht, kuid läbirääkimised antud vallas on käimas. Loodame, et 2010. aasta detsembriks

oleme oma meeskonda leidnud koostöövalmis ja tubli kaastöötaja, kelle huviks on tõhustada I tasandi sotsiaalpedagoogide tööd Lääne Maakonnas ja Haapsalu linnas.

Lähituleviku peamised eesmärgid on:

- meekonnatöö lastepsühhiaatriga;
- koostöö tõhustamine nii SA Läänemaa Haigla kui ka Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsioonikeskusega
- kohalike omavalitsuste haridusjuhtide kaasamine arengukava aruteludesse ning keskuse ja selle poolt osutatavate teenuste jätkusuutliku arengu tagamine koostöös KOV-dega ka pärast programmiperioodi lõppu aastal 2012.

Keskus on algatanud diskussiooni Läänemaa I tasandi logopeedilise teenuse toomiseks keskusesse, see tagaks abi kiirema jõudmise selle vajajani.

Lähiajal tahaksime katsetada logopeedilist nõustamisteenust Skype'i vahendusel, loodame, et see kergendab teenuse kättesaadavust maakonna kaugemate valdade elanikele.

Maakonna II tasandi keskusena näeme oma töö põhieesmärgina olla nõuandev üksus I tasandi spetsialistidele nii õppekavade planeerimisel kui ka rakendamisel. Oleme ka sisendiandja omavalitsustele nii ressursside kui ka valdkondliku personalipoliitika planeerimisel.

Loodame ja usume, et suudame ka edaspidi täita oma ülesandeid maakondlikul tasandil sama hästi (või paremini) kui praegu ning et meie koostööpartneriteks saab järjest rohkem lasteaedade ja koolide juhte ning õpetajaid, lapsevanemaid ja lapsi.

Lääne-Virumaa Õppenõustamiskeskus

*Moonica Jaanimets
Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu õppenõustamise
koordinaator*

Kui 2005. a hakati koostama Lääne-Viru maakonna hariduse arengukava, tõstatisid erinevad töögrupid taaskord vajaduse sellise nõustamiskeskuse järele, mis tegeleks hariduslike erivajadustega seonduvate probleemidega. 2006. a korraldati sellekohaseid infopäevi haridusasutuste juhtidele, õpetajatele, tugispetsialistidele ning esineti kohalikus raadios ja ajakirjanduses. Idee realiseerus siiski alles 2008. a tänu Eesti riigi ja Euroopa Sotsiaalfondi rahastusele. Lääne-Viru Õppenõustamiskeskus loodi Lääne-Viru Omavalitsuste Liidu (VIROL) koosseisuvälise organisatsioonina. Õppenõustamiskeskus (ÖNK) asub ajaloolise Vallimäe vahetus naabruses, Lääne-Viru Maavalitsuse C-korpuse majas.

Praegune meeskond alustas tööd 2009. a kevadel: koordinaator Monica Jaanimets, eripedagoogid Ingrid Part ja Lena Jaago, logopeed Inna Kivimäe ja psühholoog Riina Türkel.

Alustasime teavitamisest ja kaardistamisest, ühtlasi hakkasime sihtrühmadele osutama nõustamisteenust. ÖNK moodustamisest maakonnas teavitati VIROLi kodulehekülje ja Lääne-Viru Infoportaali kaudu, anti teada maakonna ajalehes ja raadios, koolide ja lasteaedade listis. Tutvustamine toimus ka erinevatel koosolekutel sõna võttes (näiteks nõupidamine lasteaedade juhatajatega), peeti hulganisti ümarlaudu, korraldati piirkondlikke kokkusaamisi koostöövõimaluste leidmiseks kõikide kohalike omavalitsustega, kuhu olid kutsutud haridusasutuste juhid ja tugispetsialistid. Ühtekokku korraldati ÖNK tutvustamiseks 31 avalikku esinemist, kus osales 409 inimest. Ümarlaudadel peeti maakondliku keskuse loomist väga positiivseks, kuna tugispetsialiste igasse lasteaeda ja kooli ei jätku, õpilasele ja lapsevanemale on vajalik „neutraalse koha“ olemasolu, samuti vajavad toetust tugispetsialistid koolides ja lasteaedades, et lahendada keerulisemaid juhtumeid jne. Kokkusaamistel rõhutasime alati koostöö tähtsust I tasandi nõustamisteenuse osutajatega. Maakondliku mõõtme tagamiseks moodustasime õppenõustamiskeskuse juurde nõukoja, kuhu kuuluvad nii Virumaal kui kogu vabariigis tunnustatud oma ala spetsialistid.

Teised meist

Aprillis-mais 2010. aastal viisime läbi tagasisideküsitluse koolides ja lasteaedades. Rahul oldi nõustajate suhtlemisega ja professionaalsusega, abistamisega erinevate instantside poole pöördumisel jne. Töö tõhustamiseks pandi ette järgmist: nõustajad võiksid olla töö põhikohaga; tagasiside koolile õpilase kohta võiks olla kirjalik; keskuses võiks järjepidevat teenust pakkuda (nt logopeedilist); võiks olla psühhiaater jm. Maakondlikult ÕNK-lt oodatakse erineva info jagamist, koostööd, nõustamist, abi vanemate nõustamisel, tuge õpetajatele, psühholoogi teenuse kasutamise võimalust, aeg-ajalt võrgustikus olevate asutuste esindajatega kokkusaamisi, erispetsialistide abi kasutamise võimalust piirkondades, kus õpilaste vähese arvu tõttu ei ole võimalik rakendada kõiki vajalikke tugimeetmeid. Lisaks soovitakse nõustamisteenust koduõppel olevate õpilaste jaoks, lasteaiasõpetajate nõustamist erivajadustega lastega tegelemisel, tegelemist andekate lastega, koolipikenduste reguleerimist, koolitusi jne.

Meie poole pöördutakse peamiselt õpi- ja käitumisprobleemide, tundeelu häirete, tõrjutuse jt murede korral. Käitumisprobleemid pole ammu enam ainult kooli probleem. Lääne-Viru Õppenõustamiskeskuse prioriteediks on varajase märkamise tähtsustamine, see tähendab keskendumist tööle lasteaedade ja koolide algklasside osaga.

Keskuse rõõmud ja mured

ÕNK kõige suuremaks plussiks on kahtlemata keskuse professionaalsed spetsialistid, kes oskavad klientidele läheneda, on paindlikud ja samas järjekindlad. Meeskond on motiveeritud ja töötab ühise eesmärgi nimel. Väga oluline on samuti VIROL-i poolne toetav suhtumine ning ÕNK hea töökeskkond ja asukoht. Rõõmu teevad ka koostööpartnerid. Olgu siinkohal peale paljude maakonna koolide, lasteaedade ja kohalike omavalitsuste nimetatud vaid osa: ainesektsioonid (nt logopeedide, sotsiaalpedagoogide ainesektsioon, algklassiõpetajate liit jt), maakonna psühhiaatrid, Rakvere Sotsiaalabikeskus, Lääne-Viru Maavalitsus. Teiste Eesti õppenõustamiskeskuste spetsialistidega kogemuste jagamine on igapäevatöö toeks. Hea koostöö toimib eriti naabermaakondade keskustega.

Tööd raskendavaks asjaoluks on spetsialistide killustatus – põhikohaga töö koolis.

ÕNK tegevuskava 2010–2011

Kaheksaastaskoostatud tegevuskava on aluseks pikaajalise strateegilise dokumendi, ÕNK arengukava koostamisel, millega alustame sügisel 2010. Tegevuskavas fikseeritud Lääne-Viru ÕNK üldeesmärk on muutumine projektipõhisest keskusest statsionaarseks piirkondlikuks õppenõustamiskeskuseks. Selleks:

- oleme koostööpartnerid lastele ja lastevanematele, lasteaedadele ja koolidele, kohalikele omavalitsustele, valdkonna ainesektsioonidele ja komisjonidele, noorsoopolitseitele;
- tähtsustame varast arenguliste iseärasuste märkamist;
- aitame kaasa lapse individuaalsuse toetamisel tema vahetus kasvu- ja õpikeskkonnas;
- teavitame sihtgrupe ÕNK tegevusest;
- teavitame üldsust lapse arengu seaduspärasustest;
- oleme koostöös teiste ÕNK-ga üle Eesti.

Konkreetsetest tegevustest tooksime välja arengukava koostamise aastateks 2012–2016; esmatasandi logopeedilise teenuse pakkumine ühe valla haridusasutustele; vestlusringide-lühiloengute pakkumine lastevanematele ja õpetajatele; monitooringu läbiviimine haridusasutuste seas ÕNK kasutamise osas; koostöös konkreetse vallaga eeltöö tegemine tasandusrühma avamiseks maakonnas jne.

Väljakutse

Uus PGS esitab väljakutse haridusasutustele, kohalikele omavalitsustele ja paljudele teistele, sh õppenõustamiskeskustele. Kaasava hariduse põhimõtete elluviimiseks tuleb paljuski muuta hoiakuid ja suhtumisi, luua nii vaimseid kui füüsilisi tingimusi lapse arengu tagamiseks. Oleme veendunud, et kui puud painutada noorest peast, on tulemuseks tugev ja elujõuline puu. Tahame kaasa aidata, et Lääne-Virumaa maakondlik hariduspoliitika oleks elujõuline ja inimesekeskne.

Põlvamaa Õppenõustamiskeskus

Heido Sinivee

Põlvamaa Õppenõustamiskeskuse koordinaator

Põlvamaa on ainus maakond, kus õppenõustamisteenuse osutajaks ja vastavaks partneriks on maavalitsus. Meie esimeseks partneriks oli küll Põlva Linnavalitsus, ent maavanema ja linnapea vahelise kokkuleppe tulemusena ning ministri vastava määruse kinnitusel sai uueks partneriks Põlva Maavalitsus, kus õppenõustamiskeskus alustas tegutsemist 5. oktoobrist 2009. Ehkki ülemineku sekeldused pärssisid mõneti teenuse arengut ning vahetus kogu meeskond, töötab keskus nüüdseks täie

jõuga. Maavalitsuses asumise plussiks on igapäevane vahetu kokkupuude haridus- ja sotsiaalosalosakonna spetsialistidega, eriti lastekaitse spetsialistiga.

Asume maavalitsuse majas, teada-tuntud kohas ning keskuse leidmisega pole probleeme esinenud. Praegu on meie käsutuses kolm tööruumi, lisaks saame kasutada maavalitsuse saale koolituste ja infopäevade läbiviimiseks. Praeguseks on ilmnunud vajadus veel ühe nõustamisruumi ehk Vaikse Toa järele, nagu me seda ise kutsume. Keskuses töötavad kõrvuti nii karjääri- kui ka õppenõustamine, andes rakendust viiele inimesele: karjäärinõustajale, kutseinfospetsialistile, eripedagoog-logopeedile, psühholoogile ning koordinaatorile. Lahendamist ootab veel sotsiaalpedagoogilise teenuse võimaldamine.

Nõustamise igapäevatöö

Keskuse poole pöörduvad nii lapsevanemad, haridusasutuste töötajad kui ka ametnikud, tulles ise kohale, helistades või kirjutades. Haridusasutustele oleme rõhutanud vajadust kooskõlastada keskuse poole pöördumise kavatsus kindlasti ka konkreetse lapse vanematega. Koolidel ja lasteaedadel, kes on praegu meie peamised kliendid, oleme palunud nõustamisteenuse saamiseks vormistada kirjalikud pöördumised, mis sisaldaksid ka iseloomustusi, vaatluskaarte, analüüse või muid kirjeldavaid materjale. Nendest nähtuks probleemi olemus haridusasutuse töötajate vaatevinklist ning ootused teenuse saamise osas. Vastav pöördumine saab kausta sisseseadmise aluseks ja selle põhjal teeme ka otsuse, millise spetsialisti pädevusse antud juhtum eeskätt kuulub. Sellest spetsialistist saab ka juhtumi korraldaja, kes vajadusel kaasab teisigi spetsialiste või annab juhtumi sootuks üle, kui see mingil momendil osutub õigustatuks. Juhtumi korraldaja võtab pöördumise esitajaga ühendust ja lepib tegevuskava osas kokku. Nõustamisel täidetakse nõustamiskaart ja vormuvad soovitud, ettepanekud, kokkulepped edasise käitumise osas. Töö käigus kogunevad materjale hoiame raudkapis ja järgime ka muul viisil konfidentsiaalsusenõuet.

Laias laastus toimuvad meil pooled nõustamised keskuses, vähemalt pooltel juhtudel on aga otstarbekas sõita kohale. HEV lapse uuringu oluliseks tahuks peame tema käitumise jälgimist kollektiivis, tunnisituatsioonis ning samas ka last ümbritseva keskkonna ja võimaluste vahetut tajumist ja kaardistamist. Kohaliku psühhiaatri ja haigla kliiniliste psühholoogidega olemegi kokku leppinud vastavas tööjaotuses. Kui haigla psühholoogid ja psühhiaater uurivad last kabinetis, siis nõustamiskeskuse spetsialistidel on võimalus uurida ja kirjeldada last tema igapäevases keskkonnas. Psühhiaatri kinnitusel on enne lapsele diagnoosi panemist mitmetahuline uuringumaterjal igati teretulnud.

Keskusesse suunatakse lapsi koos lapsevanematega ka alaealiste komisjonist ning tihe koostöö toimub muidugi ka nõustamiskomisjoniga. Meie eripedagoog-logopeed on nõustamiskomisjoni liige ja koordinaator on alaealiste komisjoni esimees.

Prioriteedid ja tegevussuunad

Oleme küll seadnud prioriteediks probleemide varajase märkamise ja sellest tulenevalt suurema keskendatuse lasteaedadele, aga paratamatult kujuneb suurem töömaht siiski koolides, kus probleemid on ajapikku kuhjunud. Meie poole pole pööratud mitte ainult üksikute HEV laste küsimustes, vaid on palutud appi analüüsima ja lahendama tervete „raskete“ klasside olukordi. Möödunud õppeaasta nelja kuu (märtsist juunini) jooksul, mil keskus maavalitsuses teenust pakkus, oli meil töös kokku 84 juhtumit ja nende raames toimus kokku 140 nõustamist. Neis oli psühholoogilisi juhtumeid 33 (51 nõustamist), eripedagoogilisi juhtumeid 39 (75 nõustamist) ja logopeedilisi juhtumeid 12 (14 nõustamist). Lasteaiaaialiste laste juhtumeid oli nendest vaid 6.

Keskuse olemasolu on teadvustatud ning pöördumiste arv järjest kasvanud. Praegu on keskuse eripedagoog- logopeed ja psühholoog mõlemad ametisse nimetatud poole kohaga. On ilmnenu, et seda on vähe. Rõõmu teeb ühisest võrgustikutööst sündiv sünergia ja heatahtlik, koostöövõimeline kollektiiv ning muidugi juhtumid, mille positiivsele lahenemisele oleme saanud oluliselt kaasa aidata.

Kuidas edasi?

Keskuse tulevik sõltub suuresti sellest, millised on edasised otsused riigi tasandil. Olen kaunis veendunud, et ilma riigipoolse rahastuseta ei õnnestu II astme nõustamist maakondadesse „istutada“. Kohalikud omavalitsused peavad enamasti oma ülesandeks I astme nõustamist ja maakondliku II astme nõustamise rahastamises nad vaevast kokku lepivad. Nõustamise II ja meetoodilise keskusena III aste võiksid seetõttu jääda riigi hallata, olles koondatud ühtsesse süsteemi, ehk isegi ühte asutusse. Seda vähemalt seni, kuni on toimunud maakonna tähendust muutev ja funktsioone täpsustav haldusreform ning oleks tegemist piisavalt suurte omavalitsustega vajamaks nõustamise II astet. Näiteks Tallinnas, Tartus, Pärnus on see juba praegu omal kohal.

Riikliku Õppenõustamiskeskuse kuvand

2012. aastal võiksid seetõttu alustada tööd Haridus- ja Teadusministeeriumi hallatav riiklik asutus Eesti Õppenõustamiskeskus, mille harukontorid oleksid igas maakonnas. Nõnda saaks töö käia ühtlustatud põhimõtete ja meetoodika alusel, oleks tagatud ühtne juriidiline alus, teenuse otstarbekas koordineeritus ja stabiilne

areng, sest see ei sõltuks enam kohalikest poliitilistest meeleoludest ja omavalitsuste kokkuleppevõimest. Loodava keskuse juurde võiks kuuluda ka karjäärinõustamine ning muudki hariduse tugiteenused. Võibolla oleks mõistlik siia liita ka koolide välis- ja sisehindamise temaatika ning vastav nõustamine, mis praegu kuulub ministeeriumi ja osalt ka maavalitsuste alla. Seega võiks keskus endas hõlmata, nii nagu tema nimigi eeldaks, koolide nõustamise laia spektrit.

Ent seni, kuni read korrastuvad, püüame arendada ja pakkuda võimalikult head teenust olemasolevates tingimustes. Soovime tihendada võrgustikku, pakkuda koolitusi ja aidata luua häid ning sobivaid kasvukeskkondi hariduslike erivajadustega lastele.

Pärnu Õppenõustamiskeskus

*Lea Mardik ja Kersti
Kesküla
Pärnumaa õppenõustamise
koordinaatorid*

Keskuse kujunemislugu ja algusaastad

Pärnu Õppenõustamiskeskuse ajalugu ulatub 1993. aastasse, kui linnavalitsuse alluvuses alustas tööd Pärnu Lasteabikeskus.

Eesti Vabariigi taasiseseisvumisel hakkas riigis levima kaasava hariduse põhimõte, oluliseks hakati pidama hariduslike erivajadustega laste õpetamist kodukohajärgses koolis. Samas oli tekkinud segadus arusaamades ja institutsioonides: meditsiinilis-pedagoogilisi komisjone enam polnud ja maakondlikud nõustamiskomisjonid polnud veel tööd alustanud. Suur osa õpetajatest tundis, et nad on visatud vette tundmatus kohas. Praegu koolides töötavatest tugisüsteemidest ei osatud siis veel unistadagi.

Mahukad õppekavad, õpiraskustega laste suur hulk ning probleemse käitumisega õpilaste ja koolikohustuse mittetäitjate arvu kasv tekitasid vajaduse luua Pärnu linna kõiki üldhariduskoole teenindav tugikeskus, mis pakuks õpilastele, lastevanematele ja õpetajatele psühholoogilist, eripedagoogilist ning kutsesuunitluse alast nõustamist. Idee nimetatud tugikeskuse loomiseks kasvas välja tol ajal logopeediakabinetis töötanud eripedagoogide-logopeedide aruteludest. Mõni aeg hiljem liitusid logopeedidega ka psühholoogid. Psühholoogi kaasamise tingis tõdemus, et lapse erivajaduse avaldumine koolis nõuab ulatuslikumat nõustamist, kui seda võimaldab eripedagoogi ja logopeedi pädevus. Algselt kuulusid Lasteabikeskuse koosseisu lastekaitsetöötajad, kes hiljem viidi sotsiaalosakonna alluvusse.

1997. aastal nimetati Lasteabikeskus ümber Õpiabikeskuseks.

1999. aastal, kui kõikidesse Pärnu koolidesse loodi logopeedi-eripedagoogi ametikohad, tingis see keskuse logopeedide arvu vähenemise, kuid samas tuli juurde psühholooge. Samal aastal alustas keskuse juures tööd kogu maakonda teenindav Noorte Infopunkt.

Läbi kõigi tegutsemisaastate on keskus tegelenud kutsesuunitlustööga, millest praeguseks on välja kujunenud laiapõhjaline karjäärinõustamine ja karjääriteenuste pakkumine kogu Pärnu maakonnale.

2000. aastal astus keskus oma arengus edasi olulise kvalitatiivse sammu. Seoses eripedagoogide ametikohtade loomisega koolide juurde ja psühholoogide koondumisega keskusesse suurenes keskuse põhitegevuses oluliselt laste ja noorte pedagoogilis-psühholoogilise ning kutsesuunitlusalase nõustamise osakaal. Leiti, et uus nimi „Pärnu Õppenõustamiskeskus” kajastaks kõige paremini asutuse tegevuse sisu. Samal aastal liitusid keskuse koosseisuga koolisotsiaaltöötajad. Uue valdkonna lisandumisega paranes märgatavalt erinevate spetsialistide ja institutsioonide vaheline koostöö ning senisest suuremat tähelepanu pöörati kooli ja kodu koostööle.

Täna sed tegevussuunad

Käesoleval hetkel töötab meie keskuse õppenõustamisvaldkonnas 20 spetsialisti. Nõustamisteenust pakutakse kahel tasandil. Esmatasandi nõustajatena töötavad Pärnu linna koolide psühholoogid ja sotsiaalnõustajad. Iga spetsialistile on käskkirjaliselt kinnitatud teenindatav(ad) kool(id), kus ta viibib valdava osa oma tööajast, samas on spetsialistidel vastuvõtuajad ka keskuses, sest tihti soovitakse nõustamist „neutraalsel pinnal”. Koostöö laabumise seisukohast on väga oluline, et ühte konkreetset kooli teenindav spetsialistide meeskond on aastaid sama ja seetõttu tuntakse teenindatava kooli õpilasi ja õpetajaid hästi. Koos koolides

töötavate eripedagoogide, logopeedide, abiõpetajate, parandusõppe õpetajate ja klassijuhatajatega moodustavad õppenõustamiskeskuse koolipsühholoogid ja -sotsiaalnõustajad õpilast toetava tugivõrgustiku kooli tasandil.

Teisel tasandil osutatakse logopeedilist, eripedagoogilist, psühholoogilist ja sotsiaalpedagoogilist nõustamisteenust Pärnu linna ja maapiirkonna lastele, lastevanematele, haridusasutuste töötajatele ja ametnikele. Läbi viiakse nii individuaalseid kui grupinõustamisi. Nõustamisteenust pakutakse nii keskkuses kui haridusasutustes kohapeal, kuna sageli eelneb lapse nõustamisele lapse uurimine ja vaatlus tema igapäevases keskkonnas.

Nõudlus õppenõustamisteenuse järele

Tasuta nõustamisteenus on toonud kaasa pöördumiste arvu suurenemise nii lastevanemate kui ka koolide ja lasteaedade spetsialistide poolt. 2010. a kevadel maapiirkonnas läbi viidud uuringu kohaselt on haridusasutused kasutanud õppenõustamisteenuseid järgnevalt: eripedagoogilist või logopeedilist nõustamist 79%, psühholoogilist nõustamist 84% ja sotsiaalnõustamist 32% õppeasutustest.

Meie igapäevatöö toimub võrgustikutöö põhimõttel, millesse kaasame lapsevanema ja õpetajad ning vajadusel spetsialiste väljaspoolt, näiteks esmatasandi spetsialistid, sotsiaaltöötajad, lastekaitsetöötajad, taastusravi arst jne. Meie eesmärk on teha omalt poolt kõik, et kliendi probleem leiaks lahenduse ilma teda ühest asutusest teise jooksutamata. Seda võimaldab tihe suhtlus koostööpartneritega.

Koostöö eri tasanditel

Õppenõustamiskeskus teeb tihedat koostööd kohaliku omavalitsuse tasandil, meie tähtsaimad koostööpartnerid on kohalike omavalitsuste sotsiaal- ja haridusala juhtivad ametnikud ning spetsialistid (sotsiaal- ja haridusosakonna juhatajad, lastekaitse spetsialistid, alaealiste komisjonide spetsialistid, noorsootöötajad, sotsiaaltöötajad jne), haridusasutuste juhid ja töötajad (koolijuhid, õppealajuhatajad, klassijuhatajad, eripedagoogid, logopeedid) ja noorsoopolitsei. Tänu erinevate tugisüsteemide heale koostööle on laienenud õpiabi kättesaadavus üldhariduskoolides ning loodud on vajalikud tingimused reaalseks õppetööks erinevate õppekavade alusel õppivatele lastele ja noortele. Lisaks nõustamistöele on arvestatavas osas keskuse kanda HEV temaatikaga seonduva arendustegevuse konsulteerimine nii Pärnu linnas kui järjest enam ka maapiirkonnas.

Praegused arengusuunad

Viimastel aastatel on suurema tähelepanu osaliseks saanud varajane sekkumine ja sellega seoses üldse lasteaedadega seonduv. Selle tulemusel on märgata, et

lapsed saavad optimaalse arengu tagamiseks abi üha varasemas eas – nõustamise tulemusel saavad nii lapsevanemad kui haridusasutused pakkuda lapsele vajalikku tuge. Samuti on enam tähelepanu saanud individuaalse õppekava ja arenduskava temaatika, et koolid ja lasteaiad saaksid maksimaalselt ära kasutada neis peituvaid võimalusi töös HEV lastega. Eriti maakoolides on see paraku üks väheseid võimalusi HEV lapse toetamiseks kodukoha koolis. Traditsiooniks on kujunenud ka erinevad teabe-, info-, õppepäevad nii pedagoogidele, spetsialistidele kui lastevanematele. Sihtgruppidest on suurema tähelepanu all ka lapsevanemad, kelle teadlikkuse tõstmiseks oleme välja andnud temaatilisi brošüüre nagu „Koolilapse vanema ABC” ja „Aruka lapsevanema ABC”.

Arengukava eesmärkide kohaselt on Pärnu Õppenõustamiskeskuse eesmärgiks kujuneda 2013. aastaks Pärnu linnale ja maakonnale kvaliteetset tasuta teavitamis- ja nõustamisteenust pakkuvaks keskuseks. Kuniprogrammi „Õppenõustamissüsteemi arendamine” käivitumiseni olid nõustamisteenused maakonna haridusasutuste tasulised. Tasuta nõustamine on üks nõustamistegevuse põhiprintsiipe – vastupidisel juhul võivad jääda abita need, kes seda kõige rohkem vajavad. Täna sel päeval teeme ettevalmistustöid, et tutvustada õppenõustamiskeskuse ideed, kasulikkust ning lähemaid ja kaugemaid eesmärke kohalike omavalitsuste juhtidele. Kohtumiseks valmistudes oleme kaardistanud spetsialistide olemasolu ja nõustamisteenuse kättesaadavuse maapiirkonna koolides ja lasteaedades, kogunud statistilisi andmeid läbiviidud nõustamiste kohta ning analüüsinud neid nõustamisteenustest ja sihtgrupist lähtuvalt.

2010 aasta kevadel viisime läbi küsitluse, saamaks tagasisidet õppenõustamisteenuse kvaliteedi osas maakonna koolidelt ja lasteaedadelt.

Loodame kohalike omavalitsuste juhtidega kohtudes arutada, millised on nende eesmärgid ja kas need kattuvad meie eesmärkidega ning leida üksmeeles võimalus tagada tasuta teenus ka 2012. aastal, kui lõpeb ESF programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine” rahastus. On ju valitsus heaks kiitnud uue põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse, mille kohaselt tuleb kooli pidajal kindlustada hariduslike erivajadustega õpilastele eripedagoogiline, psühholoogiline ning sotsiaalpedagoogiline teenus ning tagada erivajadustega õpilaste arenemine, toetamine ja võimetekohane õppimine.

Tulevikuplaanid

Tulevikku vaadates peame prioriteetseks supervisioonivõimaluse loomist nii esimese kui teise tasandi spetsialistidele ja ka õpetajatele. Töö iseloomu arvestades on nii nõustamine kui pedagoogitöö stressirohke ja spetsialistid vajaksid kindlasti tuge. Nõustamised ja eksperthinnangud käsitlevad delikaatseid teemasid. Aegajalt võib tekkida konfliktsituatsioone, mis (õnneks küll harva) võivad jõuda ka juriidiliste vaidlusteni. Selliseid olukordi vähendaks ja leevendaks valdkonna

parem kaetus õigusaktidega ja võimalus saada juriidilisi konsultatsioone. Jätkuvalt on oluline soodustada spetsialistide kvalifikatsiooni tõstmist ja uurimistööde tegemist, luua võimalused enesetäiendamiseks ja uurimismaterjalide kaasajastamiseks.

Pärnu Õppenõustamiskeskus vaatab optimistlikult tulevikku. Eesti haridusmaastikule on tekkinud Pärnu ja Tartu nõustamiskeskuste kõrvale 16 uut õppenõustamisteenust pakkuvat keskust. Loodame, et seda sünergiat, mida me tunnetame oma keskuses erinevate spetsialistide vahel tekkivat, saavad süsteemi arenedes tunda ka teiste piirkondade spetsialistid. Koostööst võidame kõik ja koos suudame kindlasti rohkem.

Õppenõustamisest Raplamaal

Liivia Vacht

Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskuse õppenõustamise koordinaator

Iga kohaliku omavalitsuse jaoks on oluline tagada oma õpilaste nõustamine ja teavitamine. Raplas on selleks käivitunud õppenõustamisteenuse osutamine alates oktoobrist 2009. Siinkohal tänusõnad Riiklikule Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskusele, kes on ESF programmi elluviija. Meie partneriteks on Raplamaa Omavalitsuste Liit ja Rapla Maavalitsus. Õppenõustamisteenust osutame SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskuse juures

(RINK). Keskuse ruumid asuvad Rapla Maavalitsuse majas, asukoht on soodne ja klientidele kergesti leitav. Spetsialistide kasutada on üks nõustamisruum, ehkki vajadus on kolmele eraldi nõustamistoale.

Õppenõustamisteenust osutavad kolm spetsialisti: psühholoog, logopeed ja sotsiaalpedagoog. Keskuses toimub ka karjäärinõustamine ja noorte teavitamine. Õppenõustamise spetsialistide koormus on 0,5 ametikohta. Olemasolev spetsialistide hulk kahjuks ei rahulda Rapla maakonna vajadusi. Paljudes meie maakonna koolides ja lasteaedades ei ole tugiteenused kättesaadavad. Sellest tulenevalt on meie keskuse spetsialistidel sageli vaja osutada ka esmatasandi teenust.

Probleemid spetsialistide poole pöördumisel

Peamised probleemid, millega pööratakse keskuse spetsialistide poole:

- õpiraskused, edasijõudmatus koolis;
- käitumisprobleemid;
- õpivõimalused erivajadustega laste koolides ja pärast selle kooli lõpetamist;
- õppimisvõimalused tavakoolis lapsele sobiva õppekava ja õppevormi järgi, individuaalse õppekava koostamine;
- logopeedilised probleemid;
- koolikohustuse täitmisega seotud probleemid;
- lapse eripärast tingitud koolikonfliktid;
- emotsionaalsed probleemid ja suhtlemisraskused (koolis, kodus, kaaslastega).

Keskuse spetsialistid tegelevad ka teismelistega, kel on raskusi koolis aktsepteeritava käitumisega. Probleemsele käitumisele eelneb või kaasneb sageli õpiraskus, mis viib õpihuvi vähenemisele, see omakorda võib esile kutsuda negatiivse tunnustuse otsimise ja väärtustamise ning koolikohustuse täitmisest eemalehoidumise. Tööks selliste õpilastega on keskuse spetsialistid kaasanud maakonna psühholoogiateenistuse, nõustamiskomisjoni, alaealiste komisjoni, karjäärinõustaja, lapsevanemaid ja õpetajaid. Lisaks individuaalsele juhendamisele keskuses külastatakse võimaluste piires ka koole ja lasteaedu. Koolides osaletakse vestlusringides, mille üheks liikmeks on ka lapsevanem. Lapsevanem vajab üha sagedamini võimalust rääkida oma probleemidest erapooletutele isikutele. Samas soovib lapsevanem saada abistavaid võtteid, pedagoogilisi juhtnööre, aga ka õppematerjale või pedagoogilis-psühholoogilist kirjandust ja abimaterjale koduseks tööks oma lapse õpiraskuse või käitumisprobleemi ületamiseks. Vajadusel saab lapsevanem keskusest suunatuna ühendust ka teiste nõustajatega (perenõustajad, arstid jne).

Tänuväärased on ka koolitused, mida keskuse spetsialistid on korraldanud nii õpilaste gruppidele kui ka lapsevanematele. Koolitused on toimunud teemal “Väärtushinnangud. Konflikt ja konfliktiga toimetulek”.

Praegused prioriteedid

Alanud õppeaasta prioriteediks oleme seadnud nõustamise lasteaedades. Lapse arengu seisukohalt on väga tähtis probleemi varajane märkamine. Oluline on saada arenguprobleemidega lapsed varakult oma vaatevälja.

Keskuse hetkesis ja tulevikuplaanid

Vanemad, õpetajad ja lapsed on Info- ja Nõustamiskeskuse teenused teadvustanud, mida kinnitavad pöördumiste põhjuste iseloom ja regulaarsus. Arvulised näitajad on olnud küll kasvutendentsis, kuid rahuloluks see põhjust veel ei anna. Jätakuvalt

on vaja tegeleda teavitustööga. Iga abivajaja peaks teadma, millised on abistamise võimalused.

Põhikoolist väljalangevus ning süvenenud sotsiaalne ja majanduslik kihistumine on toonud kaasa üha suureneva sotsiaalnõustamise vajaduse haridussüsteemis.

Riskirühma kuuluvad õpilased, kellel on käitumisprobleemid, puudujäägid kodus kasvatases ja kes sageli puuduvad koolist. Põhihariduse tagamise seisukohalt on oluline teha kõik, et noor saaks lõputunnistuse päevakoolist. Põhihariduseta noor võib kergesti kalduda riskikäitumisele. Keskuse spetsialistid on kavandanud kaardistada ühe õppepäeva löikes kõigi koolide puudujad, uurida koolivägivalla ulatust ja iseloomu.

Sagedased on juhtumid, kus noore inimese käitumine ja tundeelu nii häiritud, et hakkab segama igapäevast toimimist, tegemist võib olla psüühikahäirega. Ümbritsevate jaoks on kõige tülikam ja seetõttu ka kõige enam probleeme tekitav agressiivne käitumine. Paljudel juhtudel on lapse agressiivne käitumine mõne psüühikahäire sümptom või kaasnev probleem. Meie suur soov ja vajadus on, et meie meeskonnaga liituks laste psühhiaater.

Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskuse juures töötav õppenõustamisteenust osutav spetsialistide meeskond loodab ja usub, et aastal 2012 on meie meeskond laienenud mitmete spetsialistide võrra ning et nõustamisteenus on jätkuvalt abivajajatele kättesaadav.

Saaremaa Õppenõustamiskeskus

Maret Metsamaa

Saaremaa õppenõustamise koordinaator

Programm „Õppenõustamissüsteemi arendamine” alustas Saare maakonnas 2008.a sügisel. Programmi partneriks Saaremaal on Kuressaare linnavalitsus. Nõustamisteenuse osutamist alustasime keskuses 1. märtsil 2009. a.

Enne 2008. a. sügist ei olnud Saare maakonnas keskset asutust, kuhu oleks saanud pöörduda hariduslike erivajadustega laste küsimuses nõu ja konsultatsiooni saamiseks, tegutses vaid maakondlik nõustamiskomisjon. Vajadus sellise nõustamiskeskuse järele oli

maakonnas olemas, seda on kinnitanud lastevanematelt ja haridussüsteemi tugispetsialistidelt õppenõustamiskeskusesse jõudnud tagasiside.

Saaremaa Õppenõustamiskeskuse käivitamine Saare Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakonna ja Kuressaare linna sotsiaalosakonna ning haridus- ja kultuuriosakonna toel läks üsna valutult. Kuna keskusel ei olnud alguses oma ruume, viidi nõustamisi läbi Kallemäe Kooli Kuressaare filiaali ruumides.

Alates 2009. aasta augustist saime oma kabinetid Saare Maavalitsuse hoones Kuressaare kesklinnas. Majanduskulude katmisel osaleb Saaremaa Omavalitsuste Liit. Oma olemasolu ja tegevusi oleme reklaaminud õppenõustamisprogrammi tutvustavate reklaamplakatite ja infovoldikute abil, mida oleme jaganud omavalitsuste sotsiaaltöötajatele, koolidele ja lasteaedadele. Paljud kliendid leiavad meid ka suusõnalise info või veebilehe kaudu.

Keskuse töötajad ja tegevussuunad

Saaremaa Õppenõustamiskeskuses töötab üks põhikohaga koordinaator ja neli käsunduslepinguga nõustajat: logopeed, eripedagoog, sotsiaalpedagoog ja psühholoog. Kahel päeval kuus konsulteerib Saaremaa Õppenõustamiskeskuses soovijaid Pärnu Haigla lastepsühhiaater.

Saaremaa Õppenõustamiskeskuse prioriteediks on varane märkamine, koostöö haridusasutuste esmatasandi tugispetsialistide, omavalitsuste sotsiaaltöötajate ja maakonna nõustamiskomisjoniga, samuti haridustöötajate ja lastevanemate teavitamine õppenõustamise teenuste osas.

Statistika nõustamisele pöördumiste kohta

Kõige rohkem pöörduakse Saaremaal logopeedi ja eripedagoogi poole, sest nende spetsialistide teenusega ei ole maakond vajalikult kaetud või on need spetsialistid omavalitsustes väga vähese koormusega rakendatud.

Saaremaa Õppenõustamiskeskuse spetsialistide ja lastepsühhiaatri poole pöördunud klientide arv ajavahemikul 1. märts 2009 kuni 30. juuni 2010 omavalitsuste lõikes:

Omavalitsus	Keskusesse pöördunud klientide arv / laste arv (kuni 19 aastased, seisuga 26.05.2010)
Kuressaare linn	210/ 3109
Kaarma vald	13 / 996
Kihelkonna vald	10/ 124
Kärla vald	12/ 274
Laimjala vald	16/ 131
Leisi vald	30/ 417
Lümanda vald	19/ 161
Muhu vald	16/ 307
Mustjala vald	27/ 117
Orissaare vald	4/ 377
Pihlta vald	36/263
Pöide vald	6/ 177
Salme vald	16/ 254
Torgu vald	5/ 54
Ruhnu vald	1/ 29
Valjala vald	21/ 263

Millised on tähelepanekud nõustajate poolt?

- logopeedi nõustamist soovivad rohkem lasteaiaaeglaste laste vanemad;
- eripedagoogi nõustamisele pöörduvad enam esimese ja teise kooliastme õpilased.
- üha rohkem on korduvnõustamist vajavaid kliente;
- õpiabi vajavad lapsed ei saa oma koolis vajalikku õpiabi (just suuremates koolides);
- õppenõustamiskeskuselt ootavad lapsevanemad mõnel juhul ühekordse nõustamisega sündivat imet;
- lapse probleemide lahendamisel tuleb koostööd teha nii lapsevanema kui ka lapse õpetajaga;
- hea koostöö on maakonna koolide sotsiaalpedagoogidega;
- tõstatunud on vajadus Kuressaare linnas moodustada tasandusklassse;

- maakonnas on vähe koolipsühhologe;
- lasteaeades on logopeedidel palju tööd, kuid ametikoha suurus väike.

Keskuse koostööpartnerid

Saaremaa Õppenõustamiskeskuse headeks koostööpartneriteks on Kuressaare Linnavalitsus, Kuressaare linna haridus- ja kultuuriosakond; Saare Maavalitsuse haridus- ja sotsiaalosakond; Saaremaa Omavalitsuste Liit; Saare maakonna nõustamiskomisjon; Saare maakonna Alaealiste Komisjon; Saare maakonna koolid ja lasteaiad, nende tugispetsialistid; omavalitsuste sotsiaaltöötajad; perearstid; eriarstid (psühhiaatrid).

Mis teeb meile rõõmu?

Rõõmustab, et meil on heas asukohas omaette ruumid privaatses sissekäiguga. Meil on kompetentne koostööaldis meeskond. Oleme saanud positiivset tagasisidet koostööpartneritelt, lastevanematelt, lastelt. Rõõmu teeb, kui oleme suutnud last ja tema vanemat aidata.

Laste probleeme märgatakse üha varem ning lapsevanemad julgevad keskusesse pöörduda väga erinevate muredega.

Probleemid

Meie rahakott on õhuke. Tööks vajalikud abivahendid tuleb nõustajatel ise muretseda, ise meisterdada. Tuleb leiutada skeeme ja võimalusi töövahendite saamiseks. Hädapärane on küll olemas, aga tahaks edasi areneda, rohkem oleks vaja meetodilist abimaterjali. Ka tehnilised võimalused on piiratud.

Edasised tegevusplaanid

2012. ajaks Saaremaa Õppenõustamiskeskus maakonnatasandil nõustamisteenuse osutamist tõenäoliselt MTÜ-na, kuhu kuulub ka noorte karjäärinõustamine ja noorte infospetsialist. Osa vahendeid spetsialistide töö tasustamiseks tuleb riigilt, majanduskulu katavad omavalitsused.

Keskus pakub ka edaspidi teise tasandi logopeedilist, sotsiaalpedagoogilist, eripedagoogilist ja psühholoogilist nõustamisteenust, lisaks on ametis karjäärinõustaja ja noorte infospetsialist. Pakume omavalitsustele vajadusel ka esimese tasandi ja nende tugispetsialistidele nõustamist. Keskuses tegutseb maakondlik nõustamiskomisjon.

Keskusele on tulnud juurde ruume, tehniline ja meetodiline baas on täienenud ja täiustunud. Kohapealses keskusel on oma meetodiliste materjalide kogu, kust esmatasandi spetsialistid saavad neid vajadusel laenutada. Prioriteediks on endiselt HEV lapse varane märkamine ja tema probleemidele lahenduste leidmine.

Tallinna õppenõustamiskeskuse tööst

*Urve Raudsepp-Alt
Tallinna
õppenõustamiskeskuse
projekti juht*

*Ruuda Lind
Tallinna
õppenõustamiskeskuse
koordinaator*

Kui palju on Tallinnas lapsi ja tugispetsialiste?

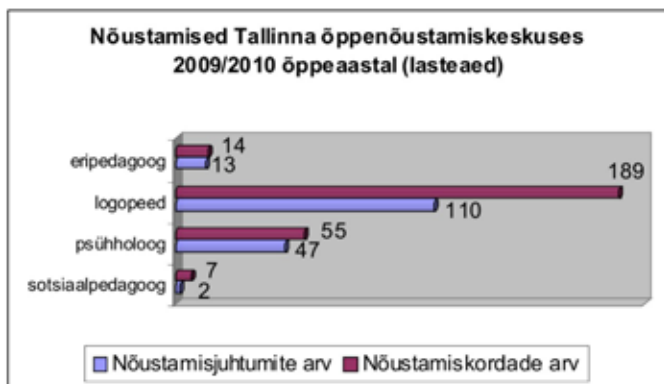
Programmi alguses (2008. aasta sügisel) tegutses Tallinna territooriumil 142 lasteaeda, 77 kooli ja 6 lasteaed-kooli. Koolieelses lasteasutuses omandas alusharidust 19 355 last, Tallinna koolide nimekirjades oli 43 739 õpilast. 2008. aasta IV kvartalis toimunud spetsialistide olemasolu kaardistamise tulemused näitasid, et Tallinna hardusasutustes töötas 140 logopeedi (126,04 ametikohta), 79 psühholoogi (60,61 ametikohta), 49 sotsiaalpedagoogi (38,25 ametikohta) ja 18 eripedagoogi (12,6 ametikohta). Eripetsialistide teenusega olid kõige paremini kindlustatud Lasnamäe ja Mustamäe haridusasutustes käivad lapsed, kõige raskem oli teenust saada Kesklinna haridusasutustes. Eripetsialistide teenust ei pakutud ka enamikes Tallinnas tegutsevates eralasteaedades.

Nendele lähteandmetele toetudes algas 2009. aasta alguses ettevalmistus nõustamisteenuse osutamiseks – alustati teavitustegevusega, töötati välja oluliste dokumentide (nõustamiskeskuse struktuur, nõustamise põhimõtted, nõustamise kord jt) esimesed variandid, valmistati ette ja viidi läbi hange nõustajate leidmiseks ning otsiti tegevuseks sobivad ruumid.

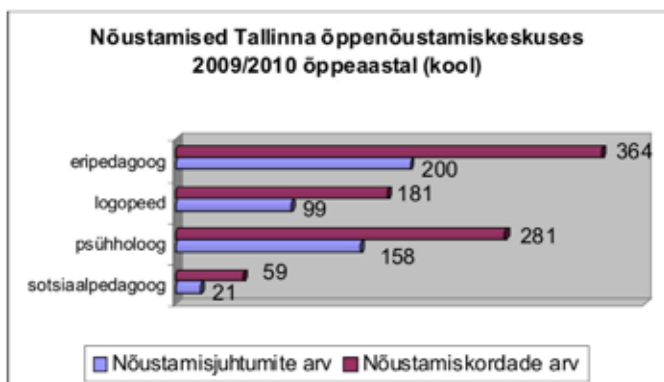
Praeguseks on toimunud hulgaliselt seminare koolide ja lasteaedade spetsialistidele, juhtkondadele (haridusasutuste juhid ja õppealajuhatajad), lastekaitse- ja tervishoiutöötajatele. Käidud on ka haridusasutustes kohapeal infoseminare läbi viimas. Tiheda teavitustegevuse tõttu ollakse üldiselt teadlikud keskuse olemasolust ja ka sellest, milliste lapse probleemide ja muredega saab keskuse poole abi saamiseks pöörduda. Peame teavitustegevust endiselt oluliseks ning seetõttu jätkub see ka edaspidi. Veel sel aastal on plaanis infoseminarid perearstidele ning psühhiaatriateenistuste spetsialistidele.

Nõustamine Tallinnas

2009. aasta septembris jõuti Tallinna õppenõustamiskeskuses (edaspidi ka TÕNK või keskus) eripedagoogilise, logopeedilise, psühholoogilise ja sotsiaalpedagoogilise nõustamisteenuse osutamiseni. Kohe alustati koostööd Tallinna laste nõustamiskomisjoniga. Esimesed juhtumid olidki seotud vajadusega saada infot komisjonis lapsele kõige sobivama soovitusel andmiseks. Erinevate spetsialistide nõustamisjuhtumite ja nõustamiskordade arv 2009–2010 õppeaastal (joonised 1 ja 2) näitab selget vajadust teenuse järele. Kui koolieelses eas on pöörduktakse kõige rohkem logopeedi poole, siis kooliealiste laste puhul on probleemid keerulisemad ning on vajalik süsteemne nõustamine erinevates valdkondades.

Joonis 1

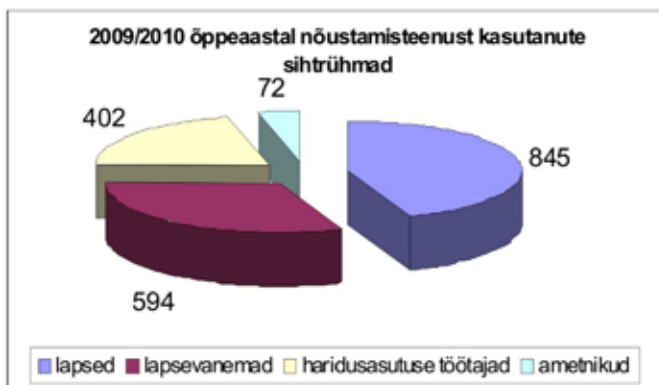

Joonis 2

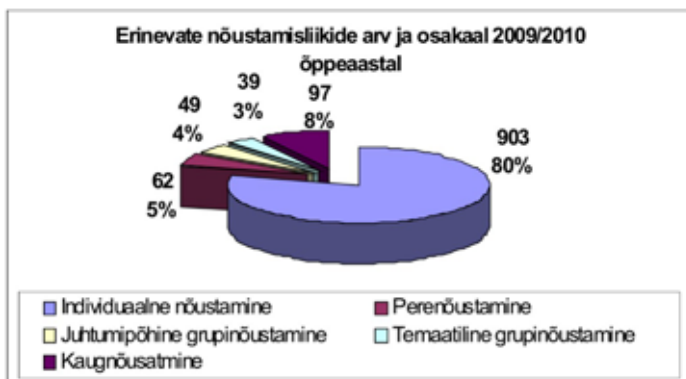
Tallinna Haridusameti poolt on keskuse käsutusse antud kuus ruumi, mis tänaseks on kõik saanud väikese remondi ja sobiva sisustuse. Põhjalikumalt on remonditud üks koordinaatori tööruum. Meie kliendil on teenustele juurdepääs tagatud nii veebipõhiselt, telefonitsi, meili teel kui ka kohale tülles (keskus on avatud 25 tundi nädalas). Kõige enam pöördatakse meie poole veebilehe kaudu.

TÕNK tööga on seotud 26 tegusat inimest: 7 eripedagoogi, 8 logopeedi, 7 psühholoogi, 2 sotsiaalpedagoogi, koordinaator ja projektijuht. Erispetsialistid ja koordinaator töötavad töövõtulepingu alusel. Pöördujaid konsulteeritakse ning nõustatakse nii eesti kui vene keeles. Töö paremaks korraldamiseks on spetsialistid lähtuvalt nende kogemusest jagatud nelja meeskonda: lasteaiad, koolid, vene õppekeelega haridusasutused ja eksperdid. Iga kuu esimesel reedel toimub keskuse töötajate koostööseminar, kus omavahel arutletakse olulisi teemasid, töötatakse välja ja täiendatakse vajalikke dokumente ning vahetatakse töö käigus saadud kogemusi.

Tallinna õppenõustamiskeskuse poole pöörduvad lapsevanemad (vahel ka vanaemad-vanaisad ja teised pereliikmed), õpetajad, sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad, lasteaedade juhatajad, perearstid, koolide ja lasteaedade spetsialistid jt. Pöördatakse erinevate muredega, mis on seotud lapse probleemidega peres, lasteaias või koolis. Kindlasti on töö last toetava võrgustiku nõustamisel üks meie keskuse prioriteete. Seda näitab ka joonisel 3 välja toodud nõustamisteenust kasutanute statistika.

Joonis 3

Joonis 4

Nõustamisteenuse osutamiseks kasutatakse Tallinna keskuses erinevaid võimalusi. Valdavalt on nõustamine individaalne, kuid viiakse läbi ka pere- ning grupinõustamist (juhtumipõhine või temaatiline). Vajadusest tulenevalt on rakendatud ka kaugnõustamist, mis kujutab endast spetsialisti konsultatsiooni telefoni või e-posti teel. Teatud olukordades, nt olulise info vahendamine või nõustatava motiveerimine ja julgustamine, on see olnud väga tulemuslik. Erinevate nõustamisliikide osakaalust nõustamistegevuses saab ülevaate jooniselt 4. Tulevikus kaalume võimalust nõustada ka Skype'i vahendusel, mis sobib ilmselt selliste juhtumite puhul, kus laps elab nn „oma maailmas“ ega ole valmis nõustamisprotsessiks keskuses või haridusasutuses.

Uuenduslik veebikeskkond

Kui nõustamistegevuse algusperioodil toimus infovahetus, pöördujate registreerimine ja nõustamistele suunamine kas telefonitsi või meili teel, siis töökoormuse järjest suurenedes ei olnud enam võimalik sel viisil tööd jätkata. Probleemiks osutus ka nõustamisega seotud andmete kaitstud. Töö paremaks korraldamiseks otsustati kasutusele võtta veebipõhine töökeskkond. See samm osutus väga vajalikuks: pöördujad saavad ise kiiresti registreerida, registreeritud pöördumiste edastamine nõustajatele-spetsialistidele toimub samuti veebikeskkonnas, sealsamas saavad ka nõustajad teha oma kokkuvõtteid. Kogu info on kaitstud ja keegi ei oma juurdepääsu talle mitte ettenähtud teabele. Statistilisi andmeid on võimalik kiiresti töödelda ja vastavalt vajadustele teha erinevaid kokkuvõtteid. Töökeskkonna veebipõhine toimimine on ainus võimalus projektipõhiselt tegutsedes omada tegevusest vajalikku ülevaadet, tegutseda kiiresti ning olla kättesaadav ja efektiivne.

Juhtumikäsitlemise korraldus

Nõustamisprotsess keskuses on korraldatud järgmiselt: pöörduja õppenõustamiskeskuse sihtrühmast (lapsevanem, õpetaja, spetsialist, haridusasutuse juht vm) pöördub kas koordinaatori, nõustaja või projektijuhi poole. Pöördumine registreeritakse veebikeskkonnas. Hiljemalt kahe tööpäeva jooksul võtab koordinaator kontakti pöördujaga probleemi olemuse täpsustamiseks ja lisab vajadusel omapoolse kommentaari registreerimislehele. Seejärel valib koordinaator lapse põhiprobleemi järgi esmase nõustaja, kes jääb antud juhtumi juhiks ja edastab kogu info veebikeskkonnas juhtumi juhile. Kogu nõustamistegevust koordineerib edasi juhtumi juht – kaasab vajadusel uusi nõustajaid, korraldab juhtumi arutelusid-ümaralaudu ja koostab lõpliku kokkuvõtte vajalike soovitustega. Koordinaator teostab seiret juhtumi ja nõustamisprotsessi kulgemise üle ning abistab vajadusel juhtumi juhti. Juhtumi lõppedes toob juhtumi juht paber kandjal ja vanema poolt allkirjastatud registreerimislehe ja nõustamis(t)e kokkuvõtted koordinaatorile, kes lõpetab juhtumi ja arhiveerib materjalid.

Prioriteedid ja koostöö partneritega

TÕNK prioriteediks on lapse võimalikult igakülgne nõustamine ja ühiselt parima sobiva lahenduse leidmine. Väga hea on töötamine meeskonniti, vajadusel ka välisvõrgustiku kaasamine ja nõustamisprotsessi käigus antud soovitude tulemusel lapsele tugisüsteemi kujundamine.

Keskusekoostööpartnerid on kõik Tallinna haridusasutused, Tallinna Haridusamet, Tallinna laste nõustamiskomisjon, Tallinna Perekeskus jt keskused, ka MTÜ-d, mis pakuvad näiteks lastele erinevaid teraapiavõimalusi. Väga hea koostöö on linnaosade lastekaitsetöötajatega. Igapäevased mured puudutavad pigem lahenduse leidmist konkreetse lapse probleemidele: jätkuvalt ei piisa süsteemset kõneravi pakkuvaid logopeede; järjekorrad psühholoogidele erinevate teraapiate saamiseks on pikad; paljud lapsed vajaksid kindlat tugiisikut, kes nendega igapäevaselt tegeleks. Võib aga kindlalt öelda, et Tallinna õppenõustamiskeskuse spetsialistide töö tulemusena on saanud nõu ja abi väga paljud lapsed, pered, haridusasutused ja õpetajad.

Vaade tulevikku

Kogu senine tegevus näitab, et Tallinnas on õppenõustamisteenust vaja kõigis neljas valdkonnas. Kõige meelsamini näeme, et pärast programmi lõppu tegutseb Tallinna õppenõustamiskeskus omaette asutusena, kuid senine töökogemus näitab, et tuleme teenuse pakkumisega edukalt toime ka praegust struktuuri kasutades. Meie põhimõte tulevikku planeerides on järgmine – tähtis on teenuse kättesaadavus, mitte see, kuidas ta tagatakse.

Õppenõustamiskeskuses töötavate spetsialistide töö ei ole pelgalt probleemidele lahenduste otsimine ja leidmine. Keskuse tegevus on kantud kindlatest väärtustest. Lapse kasvatamise ja toetamise üldiseks eeltingimuseks on hoolivus – nii kodus, lasteaias, koolis kui ühiskonnas. Kui vanem tunnetab, et tema lapse probleemide ja muredega tegelevad spetsialistid on hoolivad ja lugupidavad lapse isiksuse ja tema pere suhtes, tekib vastastikune usaldus ja soov koostööks - see viibki lõpuks parima võimaliku lahenduseni. Hooligem üksteisest!

Hariduse Tugiteenuste Keskus = Tartumaa õppenõustamiskeskus

*Ana Kontor
Tartumaa õppenõustamise koordinaator,
Hariduse Tugiteenuste Keskuse juhataja*

2010. aasta algusest tegutseb Tartu uusasutus – Hariduse Tugiteenuste Keskus (lühendatult HTK) asukohaga Tähe 56. Uued ja kaasaegsed ruumid renoveeriti Norra ja Euroopa majanduspiirkonna finantsmehhanismide toel projekti „Tartumaal avalike hariduse tugiteenuste arendamine – TAHTA” raames. Nimetatud asutuse eelkäijaks oli Tartu Kroonuaia Kooli juures 11 aastat

tegutsenud Tartu Linna Nõustamis- ja Õpiabikeskus.

HTK spetsialistid võimaldavad arendus-, õppe- ja käitumisenõustamist koolieelikutele (alates 3. eluaastast) ja õpilastele, lastevanematele, pedagoogidele ning noortega tegelevatele spetsialistidele. Keskus on loodud laste ja noorte arengu ja õppimise toetamiseks, koolist väljalangevuse ennetamiseks.

Hariduse Tugiteenuste Keskus on Tartu linna haridusasutus, kuid ESF programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine“ raames võimaldatakse vähemalt 2011. a lõpuni psühholoogilist, eripedagoogilist, logopeedilist ja sotsiaalpedagoogilist nõustamist ka Tartu maakonna noortele. Sihtrühmaks on samuti 3–18aastased arenguliste ja hariduslike erivajadustega lapsed/õpilased ja nende vanemad, õppeasutuste pedagoogid ja lastega tegelevad isikud, kohalike omavalitsuste hariduskorraldustega tegelevad ametnikud ning tugiteenuste osutajad.

Lisaks programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine“ ülesannetele on HTK tegevusele mõju avaldanud ka uued suunad Eesti hariduskorralduses.

Meie tegevuse kolm põhisuunda:

I Lastele ja noortele suunatud tegevused

Lastele ja noortele suunatud tegevused võime omakorda jaotada kolmeks iseseisvaks valdkonnaks.

1. Koolieelses eas lastele suunatud tegevused. Selle vanusegrupi lapsed said keskuse tegevuse sihtrühmaks 2009. aastast, eelnevatel aastatel tegeldi koolipikendust saanud lastega. Tegeldakse 3–7aastaste laste arengu eripedagoogilis-logopeedilise uurimise ja arengu toetamiseks sobivate tingimuste soovitamise ja vajadusel ka koolipikendust saanud laste arendamisega.

2. Hariduslike erivajadustega tava- ja erikoolide õpilastele suunatud tegevused. Viimastel aastatel on sellesuunaline töö muutunud üha laialdasemaks: keskuse spetsialistid tegelevad nii õpiraskuse kui käitumis- ja suhtlemisprobleemi (sh koolitõrke) põhjuste väljaselgitamise, eripedagoogilis-psühholoogilise uurimise ja õpiabi- ning käitumisalase nõustamisega. Nõustatud on õppeaastas rohkem kui 1000 õpilast, neist kolmandik on maakonna lapsed.

Alustatud on süstemaatilist tööd teismelistega, kel on raskusi koolis aktsepteeritava viisil käitumisega. Probleemsele käitumisele eelneb või kaasneb suures osas õpiraskus, mis viib õpihuvi vähenemisele, see omakorda võib esile kutsuda negatiivse tunnustuse otsimise ja väärtustamise ning koolist eemaldumise.

Oluline tööloik ongi koolist pikaajaliselt eemalviibinud noorte õppetöösse lülitamise toetamine, st õpimotivatsiooni taastekitamine.

Enamikul probleemse käitumisega teismelistest on huvi kutseõppe järele, siit ka kõikide HTK spetsialistide ülesanne – oma oskuste ja soovitustega innustada õpilasi teadmisi omandama ning õppima, et põhikooli lõpetamiseks vajalik õpitase saavutada. Õpinõustamine on nimetatud juhtudel tulemuslik koostöös karjäärinõustamisega. Hea meel on tõdeda, et alates 2010–2011. õppeaastast lülitus HTK koosseisu karjäärinõustaja.

Uudse suunana valmistatakse ette tööd andekate probleemsete õpilastega, kellel on kadunud õpimotivatsioon või domineerivad käitumisprobleemid, mis varjutavad ande. Edukaks hakkama saamiseks vajavad nad sobivate õpioskuste kujundamist või nende spetsiaalset õpetamist.

3. Õpiabiteenus Tartu linna tavakoolide 1–6. klassi õpilastele ainealaste oskuste kujundamiseks matemaatikas ja eesti keeles. Õpiabirühmad tegutsevad õhtupoolikuti Tartu Kroonuaia Kooli (Puiestee 62) ruumides.

Õpiabirühmades õppimiseks ei piisa ainult lapse ja tema õpetaja soovist, vajalik on lapsevanema nõusolek. Esmaseks eesmärgiks õpiabirühmas töötades peetakse lapse motiveerimist süstemaatiliseks õppimiseks ja koolitöös osalemiseks. Edu

saabub aeglaselt järjekindla toetuse ja tööga. Rühmatöös saavutatud edu on vaja viia oma kooli, eelduseks on muidugi mõistev koostöö koolipoolsete osalejatega. Koostöö saavutamiseks on suur osakaal õpetajate suutlikkusel märgata ja toetada lapse esialgu väikseid edusamme. Õpiabirühmadel on nõustamistegevusele ka diagnostiline väärtus. Õpetamise käigus täpsustub lapse õpivõimekus, avaneb õppimise individuaalsus, abi vastuvõtlikkus, õppekava sobivus jm.

Oluliseks peetakse võimalikult varajast (juba lasteaiast või 1. klassist alates) tulevasele õpiraskusele viitavate eripärade märkamist ja sekkumist, et ennetada õpiprobleemide tekkimist ja toetada õpiprobleemidega lastel õppekava täitmist. Õpiabirühmade töös on osalenud õppeaastas 60-80 Tartu linna õpilast.

Algaval õppeaastal korraldatakse rühmatööd ka koolipikendust saanud ja/või arenguliste erivajadustega, sh suhtlemisoskuse täiendamist vajavatele lastele sotsiaalsete oskuste õpetamiseks.

II Lapsevanematele suunatud tegevused

Lapsevanemad pöörduvad üha sagedamini HTK-sse, et rääkida oma probleemidest seoses lapse arengu ja õppimisega erapooletutele isikutele, st neile, kes igapäevaselt ei tegutses lapse koolis. Samas soovivad lapsevanemad saada õppekavade ja õppevormide alast nõustamist, pedagoogilisi juhtnööre ja ka õppematerjale või teemakohast kirjandust tööks kodus oma lapse õpi-, käitumis- ja/või suhtlemisprobleemi ületamisel. Keskusest suunatuna saab lapsevanem vajadusel ühendust teiste nõustajatega (arstid, sotsiaal- ja lastekaitsetöötajad, perenõustajad, lastevanemate tugigrupid jne). HTK koosseisus on ka lastepsühhiaater, kelle nõuannete järele on lapsevanematel üha suurem nõudlus.

Muukeelsete laste vanemad vajavad samuti üha laialdasemalt nõustamist ja toetamist. Abi vajavad nad eelkõige koolikorralduslikust aspektist, et nende lapsed kohaneksid Eesti haridussüsteemiga.

III Õpetajatele ja lastega tegelevatele spetsialistidele suunatud tegevused

Esmane tööloik on õpetajate ja haridusspetsialistide konsulteerimine, mis hõlmab nõustajate osalemist nii arenguliste ja hariduslike erivajadustega laste varajasel märkamisel, pedagoogiliseks sekkumiseks lapse lähtetaseme määramisel kui ka sobivate õpetamismetoodikate, õppevahendite, õpistiilide ja -oskuste soovitamisel. Tartumaa õpetajatel on võimalik saada HTK-st juhtnööre individuaalsete õppekavade ja käitumise tugikavade koostamiseks.

Olulisteks tööloikudeks on kujunemas haridusasutuste esmatasandi tugiteenuste korraldamise juhendamine ning võimetekohaseks õpetamiseks õppematerjalide valiku ja kohandamise juhendamine keskuse spetsialistide poolt.

HTK nõustajad püüavad aidata korraldada või tihendada lapsega tegelevate spetsialistide (logopeedid, eripedagoogid, psühholoogid, õpiabirühma õpetajad,

sotsiaalpedagoogid jne) koostööd kogu maakonna ulatuses.

On moodustunud toimiv koostöövõrgustik – laps, lapsevanem(ad) ja keskuses töötavad psühholoogid, eripedagoogid, logopeedid, karjäärinõustaja ning sotsiaalpedagoogid. Kõikidel spetsialistidel on kogemus arenguliste ja/või hariduslike erivajadustega laste aitamisel.

Me teame, et pedagoogide töö on pingerohke ning seetõttu on ka läbipõlemise oht suur. Pedagoogid vajavad tuge oma igapäevase töö tegemisel. Alates 2010. a aprillist on HTK koosseisus ESF projekti „Pedagoogide tugisüsteemi „Pidepunkt“ käivitamine“ rahastamisel pedagoogide tugisüsteemi koordinaator, kelle tegevus piirdub Tartu linna haridusasutustega. Tema peamisteks ülesanneteks on nimetatud spetsialistil pedagoogide tugisüsteemi mudeli väljatöötamine ja rakendamine ning pedagoogide töönõustamine.

Seega võivad oma muredega keskusesse pöörduda nii lapsed ise, lapsevanemad, õpetajad kui ka kõik teised lastega tegelevad isikud. Keskusest on võimalik saada psühholoogilist, eripedagoogilist, sotsiaalpedagoogilist, logopeedilist ning karjääriplaneerimise alast nõustamisteenust.

Hariduse Tugiteenuste Keskusesse pöördumise põhjused

Valdkonnad, milles keskusest abi oodatakse, on aastate lõikes laienenud. Esmane on edasijõudmatus koolis, mis omakorda võib olla põhjustatud lapse madalast üldvõimekusest, õpilase vähestest õpioskustest ja -harjumustest või nende puudumisest, tähelepanu hajuvusest ja keskendumisprobleemidest, pidevast väsimusest, närvisüsteemi düsfunktsioonidest jne.

Teisena võib märkida käitumisprobleeme, sh sõnaline või füüsiline agressiivsus, impulsiivsus, apaatia kooli suhtes, valetamine jne. Eelnevatega on tihedalt seotud koolist puudumine, suhtlemisraskused koolis, kodus või kaaslastega ning emotsionaalsed probleemid (nt hirm kooli ja õpetaja ees, kooliärevus, madal enesehinnang jne).

Eduka nõustamistegevuse eeldused

Olulisemast olulisem on kvalifitseeritud kaadri olemasolu. HTK nõustajad tahavad ja oskavad aidata õppimis- ja käitumisprobleemidega last nii tava- kui erikooli tingimustes. Nõustajatena ja õpiabirühmade õpetajatena tegutseb käesoleval ajal 18 oma eriala hästi tundvat spetsialisti, neist seitsmel on magistri-, ühel doktorikraad, lisaks on õpetaja-metoodiku, vanemõpetaja ja logopeed-metoodiku ametijärkudega spetsialiste.

Teisena vajab rõhutamist nõustajate erimetoodika ja -võtete valdamise ning asjakohase kasutamise oskus, ilma milleta ei saa rääkida võimetekohasest

arendamisest. Eelnevaga seostub aktuaalseks muutunud süsteemsete õppematerjalide (õppekirjanduse) koostamise või kohandamise oskus. Nõustamiskeskuse spetsialistid tegelevad põhikoolide lihtsustatud õppekava täitmiseks, samuti õpiabiks vajaliku õppevara ja pedagoogilise uurimise materjalide väljatöötamise ja katsetamisega. Oma töö- ja erialaseid kogemusi jagatakse lektoritena Tartu Ülikooli täiendkoolitustes.

Kolmanda eeldusena võib märkida koostööoskust – meeskonnatöös aktiivse osalemise oskust. Koostöö on vajalik mitmel tasandil: keskuse spetsialistide vahel, lapse ja lapsevanema(te)ga, lapse õpetajatega, teiste võrgustikutöös olevate spetsialistidega (koolide psühholoogid, logopeedid, sotsiaalpedagoogid), eripedagoogika ja psühholoogia spetsialistidega kõrgkoolidest.

HTK ruumides tegutseb ka Tartu linna laste nõustamiskomisjon, mille tegevus on juba aastaid olnud lõimunud keskuse tööga. Soovitused arendus- ja õpitingimuste või õppekava muutmiseks, ka koolipikenduseks vormistab nõustamiskomisjon keskuses läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise uuringu tulemusena, millele eelneb, kaasneb või järgneb lapse või õpilase meditsiiniline uuring.

Hariduse märksõnadeks on kujunenud kaasatus, võrdsed võimalused ja võrdse kohtlemise printsiip. Oma tegevusega aitab HTK programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine“ rakendamise kaudu kaasa nimetatud märksõnade ning haridusprogrammi Kool kõigile sisu realiseerimisele 2011. aasta lõpuni kogu maakonna ulatuses. Loodame, et ka edaspidi.

Valgamaa Õppenõustamiskeskuse ajalugu ja kogemused

Anne Arrak
Valgamaa Omavalitsuste Liidu õppenõustamise
koordinaator

Kujunemislugu

Õppenõustamiskeskuse vajalikkusest on Valgamaal räägitud juba viimased kümme aastat. Oleme isekeskis arutlenud, erinevaid projekte ja kavu teinud, käinud vaatamas Tartu ja Pärnu nõustamiskeskusi. Ikka on asi jäänud väikese maakonna ja linna kesise rahakoti tõttu realiseerimatuks unistuseks.

2006. a sai keskuse kavand juba numbritesse pandud ning Valga Maavalitsusega läbirääkimisi peetud, kui 2007.a jõudis meieni info, et Euroopa rahade toel on tulemas programm, mis hakkab tegelema õppenõustamiskeskuste loomisega. Programmi käivitamisel valiti Valgamaalt REKK-i partneriks Valgamaa Omavalitsuste Liit, kes korraldab Valgamaa Õppenõustamiskeskuse tööd. Valgamaa arengustrateegiast tulevalt leidis Õppenõustamiskeskus endale ruumid Valga Jaanikese Koolis.

Valgamaa ÕNK alustas tööd alates 2009. aasta aprillist. Konkursis spetsialistide kohtadele kuulutati välja sama aasta veebruari lõpus, ning aprillis alustas tööd neli spetsialisti: eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog ja psühholoog, kõik tuntud inimesed, kes on oma erialast tööd Valgamaal teinud juba palju aastaid.

Nii ongi Valgamaa ÕNK-s koos koordinaatoriga tööl 5 inimest, kes kõik töötavad osalise koormusega.

Valgamaa Õppenõustamiskeskust Jaanikese Koolist üles leida on lihtne – kooli juures peatuvad kõik Valga linnaliinide bussid. Kuna koordinaator ning mõned spetsialistid töötavad samas koolis, siis pole ühenduse saamine probleemiks – tulla võib alati, kui on vaja. Nõustamise aeg tuleb aga eelnevalt kokku leppida, sest meie väikese koormuse tõttu on ka mõningane ooteaeg. Nõustamise aega saab kokku leppida nii telefonitsi kui ka kohapeal.

Nõustamissuunad

Meie tegeleme lastega vanuses 3–18 eluaastat, nõu saavad ka nii lapsevanemad, omavalitsuste ametnikud kui ka õpetajad. Siiani on olnud lahendamist vajavaid probleeme nii lasteaedades kui koolides, pöördunud on nii vanemad kui ka õpetajad ja ametnikud.

Arvuliselt oleme oma tegutsemise aja jooksul nõustanud 379 juhtumit 443 korral, mis jaguneb üsna võrdselt erinevate spetsialistide vahel. Nõustamiskeskuse abi vajavad eriti maalaasteaiad ja koolid, kus erialaspetsialistid puuduvad. Hädas ollakse just siis, kui kooli või lasteaeda on tulnud raske puudega laps.

Kui abisaanuid liigitada, siis võib öelda, et 2/3 neist on maakonnast ja 1/3 Valga linnast, õpilasi ja lasteaialapsi on pooleks.

Peamiselt pöörduetakse käitumis- ja õppimisprobleemide tõttu, kusjuures nii koolides, aga ka juba lasteaedades lisanduvad laste käitumisprobleemid. Siin saavad meie spetsialistid abi osutada käitumise tugikavade koostamisel.

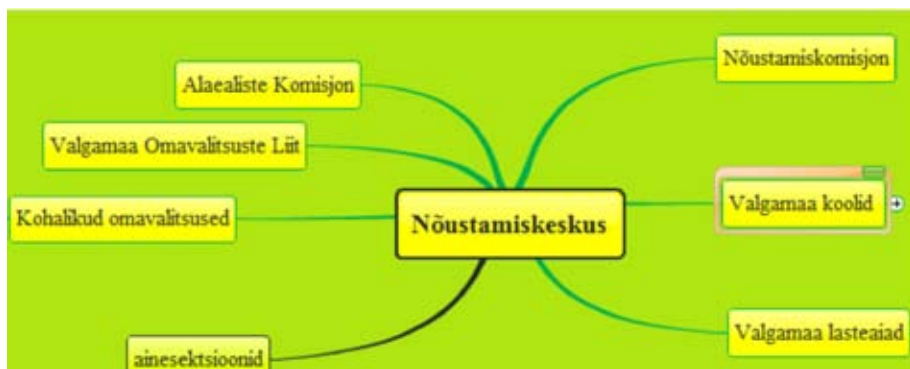
Tulevikus tahame hakata korraldama koolitusi lastevanematele: sotsiaalsete oskuste arendamine, kooliks valmistumine, väärtuskasvatuse jms.

Kuna meie hariduse suunaks on kaasav kool, siis see tõstatab ka õpetajate ette üha uusi probleeme. Kaasav kool toob kaasa õpetamise mitme õppekava alusel. Mitme

erineva õppekava järgi ühes ja samas klassiruumis õpetamine on sisuliselt liitklassi õpetamine, mis seab pedagoogidele uusi nõudmisi. Lihtsustatud õppekava alusel õpetamine ei tähenda aga pelgalt natuke väiksema mahuga õpetamist, vaid eeldab hoopis teistsuguse metoodika kasutamise vajadust. Sageli pole õpetajad sellega varem kokku puutunud ja sel juhul tuleme neile appi ning tutvustame vastava metoodika põhimõtteid. Töö planeerimine, õppekavade valik, individuaalsete õppekavade koostamine on valdkonnad, kus saame aidata.

Meie vastuvõtud toimuvad nii keskuses kohapeal kui ka väljasõitudel koolides või lasteaedades, abivajajatele lähemal.

Keskuse koostööpartnerid:

Väga tõised suhted on meil kujunenud Pühajärve, Valga Kasekese ja Palupera lasteaiaiga. Lasteaed Walkos on venekeelse eripedagoogi vastuvõtud. Tihe koostöö seob meid Puka Keskkooli ning Ala, Hummuli ja Valga Põhikooliga.

Nõustamise maht ei saa hetkel enam suureneada, sest meie eelarve seda ei võimalda, kuid oleme alustanud läbirääkimisi valdadega osalustasu maksmise küsimuses. Siiani on on valdade juhtkonnad meid toetanud.

Tulevikuplaanid

2012. a peaks nõustamiskeskus ühendama endas kõiki nõustamistasemeid: probleemide teadvustamine ja fikseerimine, reaalne töö abivajajatega ning nõustamiskomisjoni praegune töö. Koostöös maakonna arengunõukoguga on meil käsil nõustamiskeskuse arengukava koostamine.

Loodame mõne aasta pärast saada omaette ruumid, kus spetsialistid saaksid osutada ka esmatasandi teenust, mis on uue PGS valguses eriti oluline. Nõustamiskeskuse spetsialisti suurim rõõm on see, kui tagasiteel nõustamiselt on tal hinges rahulolu ning teadmine, et ta kogemused ja oskused on kellelegi kasuks tulnud ja et on

jõutud ühisele arusaamisele lapsega, lapsevanemaga ja õpetajaga. Seda rõõmu oleme viimase aasta jooksul päris palju kogenud.

Viljandimaa õppenõustamiskeskus

Reet Nigol

Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskuse Vasem parem õppenõustamise koordinaator

Viljandi maakonna nõustamiskomisjonis ilmnenud täiendavate nõustamiste ja koostöövõrgustike loomise vajadus oli MTÜ Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskuse Vasem parem asutamise ajendiks. Nõustamisi vajasisid lapsed, lapsevanemad, õpetajad, sotsiaaltöötajad ja teised spetsialistid. Erivajadustega lastega töötavad õpetajad tundsid puudust töönõustamisest, visioonist ja täiendkoolitusest.

18. augustil 2007 loodud MTÜ Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskuse Vasem parem motoks sai „Erinevus on meie tugevus”. Keskus on ESF programmi “Õppenõustamissüsteemi arendamine” partner Viljandimaal. Programmis töötavad II tasandi õppenõustamisteenuste osutajatena psühholoog, eripedagoog, logopeed ja sotsiaalpedagoog.

Spetsialistide kaardistamise tulemusena selgus, et Viljandimaa haridusasutustes on puudu seitse psühholoogi ametikohta. Seetõttu pakuvad nõustamiskeskuses esmatasandi nõustamist veel kaks psühholoogi ja psühhiaater.

Keskuse senised tegevused

ESF programmi “Õppenõustamissüsteemi arendamine” raames on toimunud teavitused II tasandi õppenõustamisteenuste osutamisest lasteaedade ja koolide juhtkondadele, erispetsialistidele, õpetajatele, sotsiaaltöötajatele, kriminaalhooldajatele, politseinikele, meditsiinitöötajatele ja lastevanematele. Ilmunud on tutvustavad artiklid kohalikus ajalehes „Sakala”.

Õppenõustamisteenust osutatakse keskuses ja haridusasutustes kohapeal. Meie õppenõustamisteenuse osutajad peavad oluliseks alusharidust. Õppenõustajate tähtsaim eesmärk on toimivate koostöövõrgustike loomine. Nõustamiste tulemusena peaksid erinevad osapooled võtma juhtumi osas vastutuse ning kõigile saaks selgeks, kes, mida ja kuidas täpselt peaks tegema. Oleme kaasanud last ümbritsevad olulised inimesed ja meie spetsialistid ning analüüsinud tekkinud

olukorda, andnud õpetajatele tagasisidet ja koostanud edasise tegevuskava. Pärast õppenõustamisteenuste osutamist haridusasutuses analüüsime üheskoos juhtkonna ja õpetajatega tehtut ja aitame luua asutusesisest süsteemi erivajadustega laste õpetamiseks. Mõtleme koos, mida on õpetajaskonnal ja lastevanematel täiendavalt vaja (ümarlaudu, koolitusi, teraapiad jm).

Koolide toetamine

Õppenõustamiskeskuse spetsialistide abi võib kasutada ka haridusasutuste probleemide lahendamisel. Meil on seda tehes mitmeid eeliseid: nõustajad on tulnud väljastpoolt kollektiivi, näevad probleeme distantsilt, kasutavad erinevaid meetodikaid ning on neutraalsed.

Pedagoogid võivad õppenõustamiskeskusesse pöörduda sooviga arendada toimetulekuoskusi töötamaks käitumis- ja õpiraskustega lastega. Spetsialistidelt saavad nad spetsiifilisi näpunäiteid ja koolitusi, kuidas koostada käitumise tugikava, kuidas suhelda nii õpilaste, lastevanemate kui teiste kolleegidega. Keskuse eestvedamisel toimuvad regulaarsed ümarlaud Viljandimaa lasteaedade ja koolide logopeedide, eripedagoogide, psühholoogide ja sotsiaalpedagoogide aineühendustele analüüsimaks erivajadustega laste arendamist ja õpetamist.

Vajadusel suunatakse laps Viljandi maakonna nõustamiskomisjoni, kus otsustatakse lapsevanema taotluse alusel koolikohustuse edasilükkamine, määratakse hariduslike erivajadustega õpilastele võimetekohane õppekava või õppevorm.

Plaanis on luua tugigrupid koolipikendust saanud lastele ja erivajadustega lastevanematele.

Meie spetsialistide töösuunad

MTÜ Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskus Vasem parem saab nõustatavaid toetada erinevate teraapiatega (kunsti-, muusika-, pereteraapia), koolituse, õpiabi ja perelepitusega. Kunstiterapeut L. Luhse lähtub mõttetarga poolt öeldust: „Ma kuulen ja ma unustan, ma näen ja ma mäletan, ma teen ja ma mõistan. Inimene saab kujundada ja ohutult proovida uusi käitumismustreid loomingulises situatsioonis.”

Psühholoog M. Kuivits kasutab nõustamisel muusikateraapia võtteid ja ütleb: „Muusika on imeline kunstivahend, mille abil on lihtsam väljendada neid tundeid ja mõtteid, mida ei oska sõnadesse panna. Üheks muusikateraapilise lähenemise eesmärgiks on pakkuda lapsele lõõgastust ja rõõmu isetegemisest.”

Pereterapeut E. Raudla väidab: „Pereteraapia abil leitakse perekonna omavahelistes suhetes olemasolevaid positiivseid jõuvarusid, mis toetaksid iga pereliikme arengut.”

Keskus korraldab koolitusi lastevanematele ja lasteaedade ning koolide õpetajatele.

Koolitustele lisaks pakume ka õpiabi ja perelepitust.

Statistika

Viljandimaal on ESF programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine” raames nõustamisteenust osutatud 11 lasteaia ja 8 koolis. Statistilised näitajad 2009. aasta jaanuarist 2010. aasta I poolaasta lõpuni on järgmised:

- nõustamisjuhtumeid 442, nõustamiskordi 754
- nõustatud lapsed 298
- nõustatud lapsevanemaid 314
- nõustatud haridusasutuste töötajaid 221
- nõustatud ametnikke 74

Analüüs näitab, et seoses teavitustöö ja nõustamisteenuste osutamisega on 2010. aastal võrreldes 2009 aastaga kõik statistilised näitajad kasvanud kolmandiku võrra.

Läbiviidud projektid

Keskuses töötavad spetsialistid on kirjutanud ja viinud läbi erinevaid projekte:

2008. aastal projektis „Õpetajate tööõustamine” osalenud lasteaedade ja koolide õpetajad olid üksmeelel, et nõustamine kohtadel on tulemuslik. Eriti oluliseks peeti, et sellele eelnes õpetajate koolitus.

2009. aasta projektis „Taasleitud käitumine” toimetulekuraskustega peredele said lapsed individuaalset nõustamist ja lapsevanemad osalesid tugigrupis. Raskuste korral on vanemad julgemad nõustajatelt abi küsima, valmis jagama vastutust, muutunud enesekindlamaks ning positiivsemaks enda ja lapse suhtes.

2009.–2010. aastal projektis „Minu üheksa vóorust” said õpetajad ettevalmistuse väärtuste teemade käsitlemiseks, kasutades erinevaid tegevusi: enesetunnetus- ja rollimängud, vestlused, töölehtede täitmine, joonistamine ja grupitööd. Lastel valmis õpimapp.

Nõustamiskeskuse koostööpartneriteks on MTÜ Viljandimaa Omavalitsuste Liit, Viljandi Maavalitsus, Viljandi Linnavalitsus, Viljandi maakonna alaealiste komisjon ja SA Britannia. On rahastanud erinevaid projekte ja koostöös on valmimas keskuse arengukava.

Rõõmustab, et Viljandimaa lapsevanemad, õpetajad ja teised spetsialistid on MTÜ Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskuses pakutavad erinevad nõustamisteenused omaks võtnud ja neid kasutatakse aktiivselt. Muret valmistab nõustamisteenuste osutajate osalise tööajaga töötamine, ruumide nappus ja edaspidine rahastamine.

Tulevikuplaanid

Eesmärk on luua kogu Viljandimaad hõlmav professionaalne, meetoodiline ja

neutraalne nõustamissüsteem.

Aastal 2012 peaks Viljandi linnas tegutsema eraldi asutusena nõustamis- ja karjäärikeskus. Seal töötavad täiendavalt Viljandi linna haridusasutuste erispetsialistid. Osutatakse õppenõustamisteenust, teraapiaid, koolitusi, õpiabi, moodustatakse tugigruppe (lastele ja noortele ning koolipikendust saanud ja erivajadustega laste vanematele) ja viiakse läbi perelepitust Viljandi linnas ning tellimisel kogu Viljandimaal.

Ise lähtume H. Fordi öeldust: „Sa kas usud, et sa suudad või usud, et ei suuda ja sul on täiesti õigus”.

Võrumaa Õppenõustamiskeskus (VÕNK)

Pille Sõrmus

Võrumaa õppenõustamiskeskuse koordinaator

Vajadus ühtse õppenõustamisteenuse järele maakonnas haridusasutuste määratleti juba aastal 2003 ning see täpsustus Võrumaa hariduse arengukavas 20062–010.

Märtsis 2008 tutvustati Võrumaa kohalike omavalitsuste juhtidele ESF programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine“. Võrumaa Omavalitsuste Liidu juhatus toetas programmi rakendamist ning Võru maavanem

kinnitas Võru Linnavalitsuse programmi partneriks. Võru Linnavalitsus tegi ettepaneku nimetada programmipartneriks MTÜ Võru Noortekeskus. 2009. a renoveeritud Võru Laste- ja Pereabikeskuse hoone asub noortekeskusega samal krundil ning kuna mõlema asutuse teenuseid kasutavad teiste omavalitsuste elanikud, ei ole eraldiseisvat nõustamiskeskust otstarbekas luua.

Nõustamisteenuse statistika

Alates 2009. a maist kuni 2010. a augustini on teenust kasutatud järgmises mahus: psühholoog 272, logopeed 165, eripedagoog 97, sotsiaalpedagoog 49 nõustamist. Lisaks on toimunud 120 integreeritud nõustamist, millest suurem osakaal on olnud eripedagoogi ja sotsiaalpedagoogi kanda.

Sama aja jooksul on toimunud 246 lasteaia ja 315 kooliga seotud isikute nõustamist (lasteaialaps, õpilane, õpetaja, lasteaiaõpetaja, sotsiaalpedagoog).

Enim on toimunud individuaalseid nõustamisi (376) ja kõige sagedamini on nõu

soovinud lapsevanemad (353).

Olulisel kohal on teavitus- ja arendustegevus. Teavitustöö käigus on jagatud keskuse info- ja seinalehti, visiitkaarte jm, iga kuu saadab koordinaator koolidele, lasteaedadele, lapsevanematele jt huvilistele elektroonilise infokirja, kus on täpsemalt nimetatud kuu põhitegevused. Keskuse tegevust tutvustatakse lastevanemate koosolekutel, õppenõukogudes jt üritustel. Toimimine MTÜ Võru Noortekeskuse juures võib potentsiaalsetele pöördujatele jätta eksliku mulje, et teenus on mõeldud vaid noortele, kuigi tegelikult on sihtgrupp hoopis laiem.

Keskuse võrgustik

Käesoleva aasta kevadel valmis VÕNK arengukava 2010– 2012. VÕNKi praegusteks prioriteetideks on lastevanemate innustamine, koostöö maakonna tugispetsialistidega ja varajane sekkumine. Töökorraldus on paindlik, alati ei peagi klient keskusesse tulema, järjest populaarsem on väljasõiduteenus.

VÕNK sihtgruppideks on nõustamisteenuse vahetud tarbijad: lapsed ja õpilased, lapsevanemad, õpetajad ja tugispetsialistid, kohalike omavalitsuste sotsiaaltöötajad.

VÕNK huvigruppideks on institutsioonid ja nende juhid: haridusasutuste juhid, kohalike omavalitsuste juhid, kohalikud omavalitsusüksused, haridusasutuste hoolekogud.

VÕNK koostööpartnerid toetavad keskuse tegevuse eesmärkide saavutamist ja on avaldanud valmisolekut panustada keskuse arendamisse, jaganud kogemusi. Koostööpartneriteks on Võrumaa Omavalitsuste Liit, Võru Maavalitsus, Lõuna-Eesti õppenõustamiskeskused, Lõuna-Eesti HEV õpilaste koolid, OÜ Karjäärpõld jt.

Suurt rõõmu valmistab abisaajate positiivne tagasiside ja kinnitus keskuse vajalikkusest. Keskuse töötajad on ühtsete väärtustega, motiveeritud, avatud koostööks ja pühendunud.

Tulevikuvisioon

Päris selge veel pole, mis saab keskusest programmi lõppedes. See tekitab ebakindlust, kuid töötame lahenduse leidmise nimel. Praegu näeme, et aastaks 2012 on Võrumaa Õppenõustamiskeskuse arendamise tulemusena loodud MTÜ Võrumaa Laste- ja Pereabikeskus, mis on pidevalt arenev ja ajas kohanev organisatsioon, väärtustades preventiivset ja innustavat tööd ning toetades sellega sihtgruppide toimetulekut.

MTÜ Võrumaa Laste- ja Pereabikeskusel on välja kujunenud pikaajalised koostööpartnerid kohalikul, üleriigilisel ja rahvusvahelisel tasandil.

Pakutav teenus on mitmekülgne, vastab sihtrühmade ja koostööpartnerite vajadustele, toetab laste ja noorte arengut ning perekeskkonda. Teenus on

kättesaadav, kvaliteetne ja tunnustatud.

Osutatavate teenuste liigid on:

- II tasandi nõustamisteenuse pakkumine;
 - haridusasutuste põhitegevuse arengu toetamine;
 - karjäärinõustamine jm otseselt elukestvat õpet ja karjäärivalikuid toetavad teenused;
 - noorteinfo osutamise ja uuringutega seotud teenused;
 - pereabiteenused, sh paarinõustamine, lastepsühhiaatrilise teenuse osutamine;
 - vahendusteenused siht- ja huvigruppide soove ja vajadusi arvestades, nt koolitajate tellimine kohtadele, koolitamiseks tingimuste loomine;
 - Infomaterjalide koostamine, sh infovoldikud ja kord aastas uuenev Infomapp.
- Teenuste osutamise vormid on mitmekesised: individuaal-, pere- ja grupinõustamine, ainu- ja integreeritud teenused, kohapealsed ja väljasõiduteenused, vahetud ja interaktiivsed teenused jm.

Välja on töötatud tasakaalustatud rahastamismudel, kus arvatavad tuluallikad on: toetus riigieelarvest, koostöölepingud maakonna kohalike omavalitsustega, osalemine ennetus-, teavitus- ja terviseedenduslikes projektides, väikeprojektid, Võrumaa Omavalitsuste Liit, Eesti Noorsootöö Keskuse poolt eraldatud vahendeid, tasuliste teenuste osutamine. Keskus on avatud annetustele ja sponsorlusele. Arvatavad suurimad kuluallikad on personali- ja majanduskulud.

VÕNKi töötajad on tänulikud kõigile, kes on toetanud teenuse pakkumist.

Tartu Hiie Kool kui kuulmis- ja kõneerivajadustega laste ainukool programmis „Õppenõustamissüsteemi arendamine“

Hene Binsol

Tartu Hiie Kooli õppealajuhataja, programmi meeskonna vastutav spetsialist

Tartu Hiie Kool on riigikool, kus kuulmis- ja kõneerivajadustega lapsed kogu Eestist saavad omandada põhikoolihariduse ning kuulumispuudega koolieelikud saavad koolieelset ettevalmistust. Tegemist on hariduslike erivajadustega õpilaste kooliga, mille õppe-kasvatustööd iseloomustab

korrigeeriv ja kaasav suunitlus, kus toimub õpilaste kõne- ja üldise arengu taseme igakülgne korrigeerimine, artikulatsiooniparaadi töö parandamine, hääle ja

häälikute seadmine, suultlugemise õpetamine, kuuldetaju arendamine, keeleliste väljendusvahendite kujundamine, sõnavara laiendamine, õige ja teadliku lugemise õpetamine, jutustamisoskuse arendamine ning võimalikult veatu kirjutamisoskuse kujundamine. Oluline on harjutamine ja õpitu kinnistamine ning tegevused pärast ainetunde.

Kuulmis- ja kõnepuudega õpilaste õppimise ja õpetamise eripära

Kuulmispuudega õpilastel on individuaalseid abivahendid: kas kuuldeaparaadid või sisekõrva implantaat, kasutatakse ka FM-süsteemi. Kõige parem on õppida helikindlate seintega klassis, kus helid ei kaja. Surdologopeediaklassis kasutatakse kuulamiseks kollektiivset helivõimendust, mille tugevus reguleeritakse iga lapse kuulmistasemele vastavaks. Õppetöö kuulmispuudega lastega toimub audiovisuaalselt. Õpetamisel toetutakse kõigile oraalsete, manuaalsete ja häälikuliste suhtlemise võimalustele (kõnelemine, sõrmendamine, suultlugemine, jääkkuulmise kasutamine, viiped, miimika, lugemine, kirjutamine, palju näitlikku materjali, sest kuulmispuudega lapsed tajuvad maailma suuresti nägemismeele abil jne) eesmärgiga tagada kommunikatsiooni selgus ja arusaadavus. Kõnepuudega õpilased saavad igakülgset logopeedilist ja eripedagoogilist abi kommunikatiivsete oskuste ja psüühiliste protsesside arendamise, praktilise kõnearenduse – sõnavara laiendamise ja aktiveerimise, kirjaliku ja suulise kõnekorrektsiooni, funktsionaalse lugemisoskuse ja võimalikult veatu kirjutamisoskuse kujundamise näol. Tundides on kasutusel võimalikult palju näit- ja materialiseerimisvahendeid, mis suunavad ja reguleerivad õpilaste tegevust õppimisel (on väliseks orientiiriks).

Hiie Kooli nõustamiskogemus

Tartu Hiie Kool kui kuulmis- ja kõnepuudega laste ainukool osaleb 2009. a algusest ESF programmis „Õppenõustamissüsteemi arendamine“ Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse partnerina, pakkudes puudespetsiifikast lähtuvat nõustamisteenust. Tartu Hiie Koolil on pikaajalised traditsioonid ja kogemused, professionaalne eripedagoogiline kaader, avar koolimaja ja hea asukoht. Nii on kool suuteline pakkuma II tasandi õppenõustamisteenust, tagades seejuures psüühilise, logopeedilise, eripedagoogilise ja sotsiaal-nõustamise alase teenuse kättesaadavuse kuulmis- ja kõnepuudega lastele, nende lastevanematele ja teistele nendega töötavatele spetsialistidele üle kogu Eesti.

2010-2011. õppeaasta alguseks jõudis lõpuni kooli õpilaskodu rekonstrueerimine. Vastvalminud õpilaskodu I korrusel asuvadki õppenõustamiskabinetid ning lisaks on seal võimalik saada meditsiinilist tuge ja abi kõrvaarstilt. Nõustamiseks tuleb pöörduda kooli juhtkonna poole, kes selgitab välja nõustamise aluse ning pakub välja nõustamiseks sobiva aja (valdavalt esmaspäev või reede) ja spetsialisti. Keskuse töökorraldus on paindlik: kui väljaspool Tartut elav lapsevanem koos lapsega on

tulnud Tartusse arsti juurde või muid asju ajama mõnel teisel nädalapäeval, siis püütakse tulla neile vastu ja viiakse nõustamine läbi viia sel päeval, et vältida lapsevanemate liigset aja- ja rahakulu. Kui tuleb jääda nõustamisele mitmeks päevaks (lapse kõne- ja kuulmisetaseme määramine, alushariduserühmas ja klassis tundides tehtava vaatamine jne), saab kool pakkuda ka ööbimisvõimalust.

Teenuste pakkujateks on pikaajaliste töökogemustega vastava kvalifikatsiooniga oma eriala valdavad spetsialistid-nõustajad Hiie koolist (kokku kümme) – logopeedid-eripedagoogid, psühholoog ja sotsiaalpedagoog. Kõike, mida koolis igapäevaselt kuulmis- ja kõneerivajadustega laste õppetöö korraldamisel tehakse, ollakse valmis näitama ja õpetama kuulmis- ja kõnepuudega lastele (kuidas õpitakse kuulama, helidel vahet tegema jne), juhendama koordineeritud arutelude käigus nende vanemaid ja nendega töötavaid isikuid.

Kool tegeles nõustamisega ka enne 2009. aastat, kuid mitte nii süsteemselt kui nüüd programmi raames. 2009. aastal nõustati üle kahesajale isiku (kuulmis- ja kõneerivajadustega lapsed, nende pereliikmed, pedagoogid, teabepäevadel ja koolitustel osalejad jt). Teenustest on kõige rohkem osutatud logopeedilist ja ka eripedagoogilist nõustamisteenust (ligikaudu sada juhtumit), mis on ka puudest tulenevalt igati loogiline. Psühholoogilist ja sotsiaalpedagoogilist abi vajas nõustamisele pöördunudest parkümmend.

Kes ja millal nõustamisele pöörduv?

Kõige sagedamini pöörduvad nõustamisele lapsevanemad koos oma lapsega. Kuulmispuudega lapse vanemad pöörduvad abi ja nõu saamiseks kooli kui nõustamisasutuse poole lapse küllaltki varases koolieelses eas, sest praktiliselt kõnetudlapsed, kelle kõnes puudub lause, puuduvad ka mõisted, hääldeus on ebatäpne, palju häälikuid puudub, häiritud on kõnehingamine ja artikulatsiooniaparaadi töö. Reeglina sellised lapsed iseseisvalt, ilma eriõpetuse ja -juhendamiseta suulist kõnet ei omanda. Seega sõltub kuulmispuudega laste koolieelne ettevalmistus olulisel määral lapsevanema informeeritusest ja tema aktiivsusest.

Palju pöörduv nõustamisele kuulmis- ja kõnepuudest tingitud õpiraskustega kooliealisi lapsi koos vanematega, kuna neil tekivad elukohajärgses koolis raskused. Sageli kombineeruvad sel juhul suulise ja kirjaliku kõne arengu probleemid, põhjustades mahajäämist klassikaaslastest ning tekitades seega meeoleharmi nii lapsele endale kui ka vanematele. Nõustamiskeskuse spetsialistide pädevuses on abivajajate õpilaste äratundmine, toetamine ja lapsevanemate abistamine. Väga aktiivsed abiotsijad on ka õpetajad ja muud erispetsialistid. Ainukoolina pakutakse teenust ja käiakse piirkondlikes nõustamiskeskustes oma teenuseid tutvustamas.

Koostöö kui eduka tegutsemise võti

Toimub tihe võrgustikutöö teiste haridus- ja meditsiinasutustega. Seda ennekõike SA TÕ Kliinikumi Kõrvakliiniku kuulmise ja kõnestamise osakonnaga laste kuulmise seisundi ja abivahendite soovitamise ning valiku osas (kuuldeaparaadid, sisekõrva implantaadid jne) ja SA TÕ lastekliinikuga muude terviseprobleemide osas. Enamasti on kõik lapsed eelnevalt viibinud haiglas nende osakondade spetsialistide vastuvõtul ning sageli on just nemad need, kes suunavad puudega lapse ja tema vanema kooli nõustamisele, et parandada lapse igapäevast toimetulekut ja vähendada tervisest tulenevaid probleeme.

Vaade tulevikku

Senise tegutsemise põhjal võib arvata, et kool on suuteline nõustamisteenuse pakkumist jätkama ka pärast programmi lõppemist. Kindlasti on selleks ajaks sellisest võimalusest teadjad rohkem kui praegu ning kooli poole osatakse pöörduda. Lisaks on võimalus pakkuda õppenõustamisteenust läbi piirkondlike õppenõustamiskeskuste.

Kokkuvõtteks võib öelda, et Tartu Hiie Kool on kujunenud lisaks põhihariduse andmisele ainulaadseks kooli-nõustamiskeskuseks, kus toetatakse kuulumis- ja kõneerivajadustega laste hariduslike erivajaduste varajast märkamist, meetoodilise sekkumise kavandamist ja pakutakse nõustamist lastevanematele, haridusasutuste töötajatele ja ametnikele. Õppenõustamise sisu hõlmab õppe- ja käitumisprobleeme, kohanemist, suhteid, hoiakuid ja ootusi, et kindlustada lapsele parim võimalik haridus ja integreerumine ühiskonda.

Tartu Emajõe Kooli õppenõustamiskeskus – nägemispuude alane nõustamine

Triin Ulst

Tartu Emajõe Kooli õppenõustamiskeskuse kontaktisik

Tartu Emajõe Kooli pedagoogid on läbi aegade oma nägemispuude alaseid teadmisi ja kogemusi jaganud kõigi huvilistega ning toetanud mujalt abi küsima tulnud nägemispuudega inimesi. Järjest suurenev vajadus nõustamistegevuse järele saigi ajendiks kooli juurde eraldi allüksuse loomisel. Õppenõustamiskeskus nägemispuudega lastele loodi Tartu Emajõe Kooli juurde 2009. a. jaanuaris ESF programmi „Õppenõustamissüsteemi arendamine“ raames.

Teenuste pakkumisega alustasime kohe, sest kooli pedagoogide näol olid spetsialistid kohapeal olemas. Praeguseks on nõustajatena osalise koormusega leidnud rakendust 10 inimest. Pakume eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuseid kõikidele vanusegruppidele – väikelastest koolilõpetajateni.

Nõustamine üle vabariigi

Erinevalt maakondlikest õppenõustamiskeskustest osutab Tartu Emajõe Kooli õppenõustamiskeskus (TEK ÕNK) teenuseid üle Eesti. See on ühelt poolt tingitud nägemispuudega laste suhteliselt väikesest arvust ning teiselt poolt valdkonna spetsiifikast. Algusest peale on TEK ÕNK tegevused keskendunud kahele peamisele eesmärgile: suurendada inimeste teadlikkust nägemisprobleemidest ning jagada konkreetseid näpunäiteid nägemisprobleemidega õpilastele ja nende sotsiaalse võrgustiku liikmetele.

Oleme töötanud mõlema eesmärgi täitmise suunas – jaganud teavet nägemisprobleemide kohta ning viinud läbi individuaalseid ja grupinõustamisi. Mitmel korral oleme korraldanud koolitusi nägemispuudega lastega töötavatele pedagoogidele, mille käigus oleme tutvustanud teoreetilisi seisukohti, jaganud praktilisi näpunäiteid ning andnud võimaluse rollimängude kaudu kogeda, mida tunneb nägemispuudega õpilane. Valitud suunas soovime tegutseda ka edaspidi, sest seni toimunud nõustamiste, teavitustöö ja koolituste põhjal võib öelda, et nii lapsevanemate, haridustöötajate kui ametnike huvi valdkonna vastu ja vajadus informatsiooni järele on suur.

Juhtumipõhine nõustamine

Keskuse igapäevane töö on korraldatud juhtumite põhiselt. Pidevalt on võimalik nõustamisi kokku leppida ja informatsiooni küsida e-posti ja telefoni teel; nõustamised ise toimuvad vastavalt kokkulepetele juba konkreetse kliendi ja nõustaja(te) vahel. Nägemispuude spetsiifikast tulenevalt peab sageli sõitma nõustama kliendi elukohta, et tutvuda lapse igapäevase keskkonnaga ning jälgida teda seal tegutsemas. See annab võimaluse saada juhtumist täpsem ülevaade (milline on lapse nägemiskasutus, milliseid kohandusi on juba tehtud jne), mis omakorda on eelduseks asjakohasemale ja tulemuslikumale nõustamisele. Tihtipeale avaneb ka võimalus kinnitada, et see, mis lapse olukorra lihtsustamiseks juba tehtud on, on õige ja oluline.

Klientidega oleme seni ise kontakti otsinud – infopäevadel ja koolitustel, otse õppeasutuste poole pöördudes ning Emajõe Kooli rehabilitatsiooniplaani tegema tulnud lastele ja nende vanematele õppenõustamisteenuste võimalusi tutvustades. Veel jõutakse meieni Emajõe Kooli interneti koduleheküljel leiduva ning tuttavatelt kuulnud informatsiooni põhjal. Väga olulisel kohal sihtgrupiga kontakti saamisel

on ka koostöö maakondlike õppenõustamiskeskustega – nende kaudu on meieni jõudnud ja abi saanud mitmed nägemisprobleemidega lapsed ja nendega kokku puutuvad inimesed erinevatest Eesti paikadest.

Edusammud

Õppenõustamistegevusega seoses oleme kogenud palju positiivset – koostöövalmis lapsed, vanemad ja õpetajad nõustamisel, küsimuste-vastuste ringid pärast infopäevi ja koolitusi, konstruktiivne koostöö maakondlike keskustega. Oluline on ka see, et Emajõe Kooli pedagoogid on tänu õppenõustamiskeskuse töös osalemisele saanud lisaks õpetamise kogemusele ka nõustamise kogemuse. See võimaldab neil areneda valdkonna spetsialistidena ning leida lisarakendust kogemustele, mis on kogutud igapäevases töös nägemispuudega ja nägemis-liitpuudega lastega.

Tulevikuväljavaated

Igapäevase nõustamistöö rõõmude kõrval oleme murelikumad tuleviku osas – siiani on selgusetu, kas ja kuidas jätkub õppenõustamisteenuste rahastamine. Praeguse süsteemi kohaselt eraldatakse riigikoolidele raha õpilaste arvust lähtuvalt üksnes oma kooli õpilastele hariduse andmiseks. Õppenõustamisteenuseid rahastatakse ESF programmist „Õppenõustamissüsteemi arendamine“. Seetõttu tuleks TEK ÕNK jätkusuutlikkuse tagamiseks muuta senist ministeeriumi kaudu rahastamist või leida võimalused koostööks maakondlike õppenõustamiskeskustega, mille eelduseks omakorda on kõigi kohalike omavalitsuste valmisolek oma keskusi rahastada. Samuti näeme, et TEK ÕNK arendamiseks ja tegevuse jätkumise tagamiseks oleks vaja, et koordineerimisega tegelev inimene saaks panustada rohkem aega ja energiat keskuse ning teenuste arendamisse, kuid kuni puuduvad võimalused selle töö tasustamiseks (programm ei ole osalevatele ainukoolidele ette nähtud koordinaatoreid), on see samuti raskendatud.

Kokkuvõttes võib öelda, et pooleteise aasta jooksul, mil oleme õppenõustamisteenuseid osutanud, oleme kogenud palju positiivset. Tunnetame suurt vajadust nägemispuude alase nõustamisega jätkamise järele; selleks jätkub ka huvi – nõustamiste arv (sh korduvate) on pidevalt suurenenud. Oleme saanud olulisi kogemusi, mis võimaldavad tööd paremini korraldada ning teenuste sisu arendada. Tihenenud on koostöö maakondlike õppenõustamiskeskustega ning teenused jõuavad järjest rohkemate abivajajateni. Usume, et meil on võimalus jätkata oma eesmärkide suunas tegutsemist ka programmi lõppedes – programm on üks etapp, mille lõpp tähistab uue algust.

Nõustamised õppenõustamiskeskustes perioodil 1.01.09 - 30.06.10

nõustamine	Logopeediline		Eripedagoogiline		Psühholoogiline		Sotsiaalpedagoogiline		Kokku	
	kordade arv*	juhtumite arv	kordade arv	juhtumite arv	kordade arv	juhtumite arv	kordade arv	juhtumite arv	kordade arv	juhtumite arv
Harjumaa	670	552	0	0	573	350	3	3	1246	905
Hiiumaa	447	190	278	126	430	288	74	35	1229	639
Ida-Virumaa	71	52	357	106	143	97	29	23	600	278
Jõgevamaa	227	202	494	404	239	148	104	48	1064	802
Järvamaa	140	106	83	47	455	252	39	54	717	459
Läänemaa	614	141	632	237	166	104	0	0	1412	482
Lääne-Virumaa	24	24	629	592	196	149	2	2	851	767
Põlvamaa	14	12	75	39	54	36	0	0	143	87
Pärnumaa	337	288	591	475	804	638	194	158	1926	1559
Raplamaa	175	91	189	107	261	196	16	13	641	407
Saaremaa	250	101	242	98	108	50	162	80	762	329
Tallinn	407	205	401	214	347	193	82	20	1237	632
Tartumaa	346	227	779	396	501	336	314	304	1940	1263
Valgamaa	184	108	172	101	160	78	162	92	678	379
Viljandimaa	146	91	261	158	245	113	102	80	754	442
Võrumaa	318	149	354	146	320	260	70	80	1062	635
Emajõe Kool	1	1	112	79	32	24	16	9	161	113
Tartu Hiie Kool	245	186	211	139	80	54	44	23	580	402
Kokku	4616	2726	5860	3464	5114	3366	1413	1024	17003	10580

* konkreetse juhtumiga on enamasif seotud mitme inimese nõustamine

PÕLVAMAA ÕPPENÕUSTAMISKESKUS

Tallinna Haridusamet

eksamikeskus

Õppenõustamiskeskuste kontaktid

Harjumaa Õppenõustamiskeskus

Anija mõis, Harjumaa 74402
Tel: 608 4325
e-post: harjuonk@gmail.com
www.koostyykoda.ee

Hiiumaa Teavitamis- ja Nõustamiskeskus

Uus tn 2 b, Kärkla 92413
Tel: 462 2545
e-post: info@hups.ee
<http://www.hups.ee/>

Ida-Virumaa Omavalitsuste Liit

Keskväljak 1-301, Jõhvi 41531
Tel: 337 0422
e-post: ivol@ivol.ee
www.ivol.ee

Jõgevamaa Nõustajate Ühendus MTÜ

Piiri 4, Jõgeva 48307
Tel: 776 0166
e-post: mairepu@hotmail.com
<http://www.jmnk.ee/>

SA Kesk-Eesti Noorsootöö Keskus

Lai 33, Paide 72720
Tel: 385 1489
e-post: kengike@hotmail.com
www.kenk.ee

Läänemaa Õppenõustamiskeskus

Posti 23, Haapsalu 90502
Tel: 472 5640
e-post: laanemaa.noustamiskeskus@hotmail.com
<http://www.lonk.ee/>

Lääne-Viru Õppenõustamiskeskus

Kreutzwaldi 5 (Korpus C), Rakvere 44314
Tel: 325 8064; 325 8065
e-post: monica.jaanimets@virol.ee
www.virol.ee

Põlvamaa Õppenõustamiskeskus

Kesk 20, Põlva 63308
Tel: 7998 948
post: polvaonk@gmail.com
www.polvamaa.ee

Tartu Emajõe Kool

Vabaduse pst 9, Tartu 51004
Tel: 742 3727
e-post: kool@tek.tartu.ee
www.tek.tartu.ee

Pärnu Õppenõustamiskeskus

Metsa 1, Pärnu 80010
Tel: 443 1436
e-post: onk@onk.ee
www.onk.ee

SA Raplamaa Info- ja Nõustamiskeskus

Tallinna mnt 14, Rapla 79513
Tel: 489 4541
e-post: raplantk@raplantk.ee
<http://noored.raplamaa.ee/>

Saaremaa Õppenõustamiskeskus

Lossi 1, Kuressaare 93819
Tel: 452 0523
e-post: Maret.Metsmaa@kuressaare.ee
www.kuressaare.ee

Tallinna Õppenõustamiskeskus

E. Vilde tee 120, 12618
Tel: 653 2190; 6404657
e-post: oppenoustamiskeskus@tln.edu.ee
www.tonk.ee

Tartu Hariduse Tugiteenuste Keskus

Tähe 56, Tartu 50103
Tel: 746 1000
e-post: opiabi@opiabi.tartu.ee
www.tartu.ee/tahta

Valgamaa Õppenõustamiskeskus

Viljandi 82, Valga 68205
Tel: 764 1823
e-post: valgaopiabi@gmail.com
www.jaanikese.edu.ee

Viljandimaa Nõustamis- ja õpiabikeskus Vasem-parem

Vabaduse 4, Viljandi 71020
Tel: 533 16 125
e-post: vilnoustamiskeskus@gmail.com
<http://www.viljandimaa.ee/noustamiskeskus/>

Võru Noortekeskus

Liiwa 21, Võru 65609
Tel: 782 3003
e-post: info@vorunoortekeskus.ee
www.vorunoortekeskus.ee

Programmi kaasatud ainukoolid:

Tartu Hiie Kool

Hiie 11, Tartu 51006
Tel: 742 2291
e-post: hiiekool@hiie.tartu.ee
www.hiie.tartu.ee

Glehni loss

EEL pärjatud Vanapaganad 2010a kevadisel üldkogul